

Møteinnkalling

Utvalg: Arbeidsutvalg Orkland
Møtested: Orkla Gjestebolig, Løkken
Dato: 23.05.2019
Tid: 10:00

Gyldig forfall meldes snarest til egen kommune.

Orkanger, 16.05.2019

Are Hilstad
Leder

Ingeborg Wolden
sekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

SAKSLISTE

Saksnr	Innhold	Lukket behandling	Arkivsak
OR 12/19	Prosjektstatus v/prosjektleder Ingvill Kvernmo		
OR 13/19	Fysioterapi ressurs i Orkland		
PS 21/19	Forskrift for gebyrregulativ med mer i Orkland kommune		2019/4510
PS 22/19	Pilot for programfinansiering 2020 - 2022		2019/4481
PS 23/19	Fastsetting av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland		2019/2032
PS 24/19	Prosessplan - sammen bygger vi Orkland		2019/4511
PS 25/19	Reglement for kommunestyret - Orkland kommune		2019/3675

OR 12/19 Prosjektstatus v/prosjektleder Ingvill Kvernmo /-

OR 13/19 Fysioterapi ressurs i Orkland /-

Saksframlegg

Saksbehandler
Grethe Asbøll

Dato
15.05.2019

Arkivreferanse
2019/4510-1

Saksgang		
Saknummer	Utvalg	Møtedato
21/19	Arbeidsutvalg Orkland	23.05.2019
	Fellesnemnd Orkland	

Forskrift for gebyrregulativ med mer i Orkland kommune

Vedlegg

- 1 Forskrift for gebyrregulativ med mer i Orkland kommune
- 2 Forskrift for unntak fra tidsfrister i saker som krever oppmålingsforretning

Prosjektleders innstilling

1. Fellesnemnda i Orkland vedtar at forslag til "Forskrift for gebyr for saksbehandling av byggesaker, plansaker, delingssaker, forurensningssaker, seksjoneringsaker og matrikkelssaker i Orkland kommune, Trøndelag".
2. Forslag til "Forskrift om unntak fra tidsfrister i saker som krever oppmålingsforretning, Orkland kommune, Trøndelag" sendes på høring.

Vurdering

Gebyrregulativ for byggesaker m.fl.

For å kunne ilegge gebyrer for saksbehandling av byggesaker, plansaker, delingssaker, forurensningssaker, seksjoneringsaker og matrikkelssaker oppstiller plan og bygningsloven § 33-1, forurensningsloven § 52 a), eierseksjonsloven § 15 og matrikkelloven § 32 at gebyrer fastsatt i kommunens gebyrregulativ må være hjemlet i eller i medhold av lov.

For å ivareta dette kravet, lages det nå en forskrift som gir kommunen hjemmel til å lage et gebyrregulativ som inneholder satser for de ulike søknadene kommunen behandler. Dette gebyrregulativet vil ligge tilgjengelig på kommunens nettsider og kan fås hos servicekontorene i kommunen.

Unntak for tidsfrist i saker om oppmålingsforretning

For å kunne fravike saksbehandlingsfristen på 16 uker for oppmålingssaker etter matrikkelloven § 18 første ledd, vedtas forskrift om at denne fristen ikke gjelder i tidsrommet 1. november til 30.april grunnet klimatiske forhold i Orkland kommune, jf. matrikkelforskriften § 18 tredje ledd og matrikkellova § 35 fjerde ledd.

Konsesjon- og delingssaker

For konsesjonssaker og delingssaker etter jordlova ivaretas hjemmel for ileggelse av gebyr av *Forskrift om gebyr for behandling av konsesjons- og delingssaker, fastsatt av Statens landbruksforvaltning 14. desember 2011 med hjemmel i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 27a.*

Det er således ikke behov for en særskilt, lokal forskrift for ileggelse av gebyr for behandling av disse sakene i kommunen.

Forskrift om gebyrregulativ for byggesaker, plansaker, delesaker, forurensningssaker, seksjoneringsaker og matrikkelsaker, Orkland kommune, Trøndelag

Hjemmel: Fastsatt av Orkland kommunestyre ..... med hjemmel i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 33-1, lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) § 52a, lov 16. juni 2017 nr. 65 om eierseksjoner (eierseksjonsloven) § 15 og lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedomsregistrering (matrikkellova) § 32.

Orkland kommune har fastsatt forskrift om gebyrregulativ for byggesaker, plansaker, delingssaker, forurensningssaker, seksjoneringsaker og matrikkelsaker i Orkland kommune, Trøndelag.

Gebyrregulativet finnes i sin helhet på Orkland kommunes hjemmeside www.orkland.kommune.no eller ved henvendelse til Orkland kommune, Allfarveien 5, 7300 Orkanger.

Forskriften trer i kraft 1. januar 2020.

Forskrift om unntak fra tidsfrister i saker som krever oppmålingsforretning, Orkland kommune, Trøndelag

Hjemmel: Fastsatt av Orkland kommunestyre ..... med hjemmel i forskrift 26. juni 2009 nr. 864 om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) § 18 tredje ledd, jf. lov 17. juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering (matrikkellova) § 35 fjerde ledd.

§ 1. Formål

Hensikten med forskriften er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i vinterhalvåret grunnet klimatiske forhold.

§ 2. Utsatt tidsfrist for gjennomføring av oppmålingsforretning

Tidsfristen som er fastsatt i matrikkelforskriften § 18 første ledd løper ikke i Orkland kommune i perioden 1. november til 30. april.

§ 3. Ikrafttreden

Denne forskrift trer i kraft fra 1.januar 2020.

Samtidig oppheves forskrift om utsatt frist for gjennomføring av oppmåling av 16.desember 2009 nr. 1831 i Orkdal kommune og forskrift av 17.desember 2009 nr. 1920 i Snillfjord kommune, Trøndelag.

Saksframlegg

Saksbehandler
Eva Sæther

Dato
15.05.2019

Arkivreferanse
2019/4481-1

Saksgang		
Saknummer	Utvalg	Møtedato
22/19	Arbeidsutvalg Orkland	23.05.2019

Pilot for programfinansiering – 2020-2022

Prosjektleders innstilling

Arbeidsutvalget til Fellesnemda for Orkland anbefaler at det søkes om deltakelse i *Pilot for programfinansiering – 2020-2022*.

Bakgrunn for saken

I Intensjonsavtalen for Agdenes, Meldal, Orkdal og Snillfjord er det ambisjoner om Tidlig og tverrfaglig innsats innen helse-, mestring- og oppvekstfeltet i Orkland:

Den nye kommunen skal prioritere forebygging gjennom tidlig innsats og tverrfaglig samordning innen helse, oppvekst- og familietjenestene.

(Intensjonsavtalen for Orkland, 5.7: Helse- og sosialtjenester, 2016)

For å innfri ambisjonene om tidlig og tverrfaglig innsats er det behov for å iverksette ulike tiltak. Regjeringen har lansert en satsing som kalles *0-24 samarbeidet*, og som skal gi bedre koordinerte tjenester og en mer helhetlig innsats for utsatte barn og unge under 24 år.

Et mål er å bryte med «silotenking» på alle nivåer i forvaltningen. Nå tilbyr regjeringen via Fylkesmannen, kommuner deltakelse i en pilot for programfinansiering.

Programfinansiering innebærer her en samordning av statlige tilskudd rettet mot utsatte barn og unge mellom 0-24 år og deres familier. Et viktig mål er å øke det lokale handlingsrommet i kommunene, som skal stimulere til utviklingsarbeid og fremme samarbeid mellom tjenestene i kommunen. Støtte fra universitet- og høyskolesektoren tilbys.

Aktørene som står bak *Pilot for programfinansiering* er KS, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet samt Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Deltakelse i piloten krever at søknaden er politisk støttet og behandlet. Søknadsfrist 31.05.2019.

For mer informasjon om 0-24 samarbeidet: <https://0-24-samarbeidet.no/>

Vurdering

Det har lenge vært en utfordring med «silotenking» og høye barrierer for samarbeid på tvers i offentlig sektor, som har vært til hinder for at barn- og unge har fått tidlig og riktig hjelp. I Orkland er det ambisjoner om å prioritere forebygging gjennom tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid.

Pilot for programfinansiering tar høyde for å hjelpe kommunene til å samordne sine virkemidler og innsatser for aldersgruppen 0-24 år. I etableringen av en ny kultur vil det være svært nyttig å få den støtten som programfinansieringen tilbyr.

Tilrådingens økonomiske konsekvenser

Ingen pilot-kommune skal komme dårligere ut økonomisk ved å være pilotkommune. Det vil deles ut årlige tilskudd fra fem ulike tilskuddsordninger, om visse kriterier er oppfylt.

Konsekvenser for vedtatte målsettinger

Orkland har tatt mål av seg å prioritere forebygging gjennom tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid. *Pilot for programfinansiering* vil være en unik mulighet til å innfri målet, om vi blir tatt inn som deltaker i satsingen. 0-24 samarbeidet skal bidra til en mer helhetlig innsats og koordinerte tjenester.

Saksframlegg

Saksbehandler
Ingrid Voll

Dato
03.05.2019

Arkivreferanse
2019/2032-
16

Saksgang		
Saknummer	Utvalg	Møtedato
23/19	Arbeidsutvalg Orkland	23.05.2019
	Fellesnemnd Orkland	

Fastsetting av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland

Vedlegg

- 1 SAFO Trøndelag
- 2 Uttalelse til høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland kommune
- 3 19_53766-2Statens vegvesens uttalelse til Kommuneplan - Samfunnsdel - Orkland kommune - Høring
- 4 Uttalelse til høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel. Orkland kommune
- 5 Uttalelse - forslag til planprogram - kommuneplanens samfunnsdel for Orkland
- 7 71018448
- 8 Fylkeskommunens uttalelse til planprogram for Kommuneplanens samfunnsdel for Orkland 2020 - 2032 - Frist 15.04.2019
- 9 Uttalelse til høring av planprogram for Kommuneplanens samfunnsdel for Orkland - Nye Orkland kommune
- 10 Planprogram til sluttbehandling

Rådmannens innstilling

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland datert 15. mai 2019 fastsettes.

Bakgrunn for saken

Fellesnemnda vedtok i møte 07. mars 2019 å legge forslag til planprogram ut til offentlig ettersyn og sende på høring til berørte myndigheter og nabokommuner. Det er mottatt 9 innspill til planprogrammet innen fristen som var 15. april.

Innspillene er vedlagt. Her refereres kortversjonen:

1. **SAFO Trøndelag** (Norges Handicapforbund, Norsk Forbund for Utviklingshemmede og Foreningen Norges Døvblinde): Er opptatt av at alle innbyggere skal ha samme muligheter og ha en likeverdig samfunnsdeltakelse. Ønsker å løfte fram behovet for en god og aktiv boligpolitikk. En god og velfungerende bolig er en forutsetning for et selvstendig liv. SAFO Trøndelag ber om at Orkland finner plass til en boligsosial plan i sitt planprogram.
Saksbehandlers kommentar: Planstrategi for Orkland skal legges fram i løpet av 2020. Det er naturlig at behovet for boligsosial plan tas opp i den forbindelse.
2. **Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)** peker på regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging: Det skal sikres tilgjengelighet til gode mineralforekomster for mulig utvinning, avveid mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Behovet for og tilgangen på byggeråstoffer ses i en regional sammenheng. Kommunen må vurdere om mineralske ressurser er et tema det er nødvendig å se nærmere på. Det bør lages en oversikt over tilgjengelige mineralske ressurser i den nye kommunen. NGI og DMF har ressursdatabaser og kartinnsyn over ressursene og registrerte uttak. Kunnskapsgrunnlaget bør hentes inn i arbeidet med samfunnsdelen og bør ligge til grunn når det gjøres prioriteringer i arealdelen.
Saksbehandlers kommentar: Innspillet fra DMF er nyttig og mest aktuelt for arbeidet med kommuneplanens arealdel

3. **Statens Vegvesen (SVV)** er opptatt av at trafikksikkerhet og framkommelighet ivaretas og utvikles på riks- og fylkesveger innenfor Orkland kommune. Ut fra et helse og miljøperspektiv er det et mål at mye av transportbehovet lokalt kan skje gjennom gåing/sykling, som kollektivtransport samt at det planlegges mot å redusere transportbehovet både i næring og fritid. Gode fellesløsninger (gang-/sykkelveger, kollektivløsninger mv) er avhengig av at det er tilstrekkelig antall brukere. Dette vil avhenge av bosettingsmønster, næring og arbeidsliv og hvordan Orkland gjennom sin kommuneplanlegging legger til rette for utviklingen fysisk og geografisk.

Saksbehandlers kommentar: Det er viktig at kommunen i sin planlegging for framtida vektlegger samordna areal- og transportplanlegging. Men vi har spredt bosetting langs riks- og fylkesveger (med tildels dårlig standard) uten gang-/sykkelveg. Kommunene betaler for sikringsskyss for skoleelever som bor langs fylkesveger. Dette er kostbart – og lite heldig for folkehelsa til elevene.

4. **Sametinget** har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut fra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter plan og bygningsloven. Sikring av naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv er viktig. Sametinget anmoder Orkland om å ta hjelp i Sametingets planveileder i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Sametinget anmoder Orkland om å få fram tradisjonell samisk kunnskap om bruk av områder gjennom planprosessen (reell medvirkning). Det er potensiale for nye funn av hittil ukjente automatisk fredete (mer enn 100 år) samiske kulturminner i kommunen.

Saksbehandlers kommentar: Innspillet er mest relevant for arealplanlegginga, der vil Sametinget og Trollheimen Sijte være opplagte interessenter.

5. **Fylkesmannen**

Landbruk: FM er opptatt av at kommunen i sitt kommuneplanverk legger gode og langsiktige strategier for landbruket i kommunen. Jordvernet er innskjerpet, det er viktig at det i samfunnsdelen settes fokus på å etablere klare retningslinjer for arealbruken i den nye kommunen. Oppdaterte skogbruksplaner er viktig ledd i utviklingen av skogressursen på en langsiktig og bærekraftig måte som grunnlag for verdiskaping og karbonbinding i skog. FM viser til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging. Med bakgrunn i landbrukets muligheter/utfordringer må det vurderes om landbrukets organisasjoner bør være egen målgruppe i prosessen.

Reindrift: Reindrift er viktig grunnlag for bevaring av samisk kultur og samfunnsliv. Reindriften må synliggjøres i kommuneplanens samfunnsdel med prioriteringer og strategier for å sikre grunnlaget i et langsiktig perspektiv. Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede plandokumentet som skal ligge til grunn både for arealdelen og øvrig planverk i kommunen, og vil sådan være et viktig dokument for ivaretagelse av det materielle grunnlaget for reindriften. Fylkesmannen mener at kommunen bør klarlegge i samfunnsdelen hvordan kommunen kan legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift, da spesielt sett opp mot andre utmarksinteresser. Et interkommunalt plansamarbeid er noe reindriftsforvaltningen har etterlyst i en årrekke, og som kan være et godt verktøy i denne sammenheng. Det er viktig at Trollheimen sijte involveres i det videre planarbeidet.

Klima og miljø: Det er viktig at samfunnsdelen gir et godt grunnlag for langsiktig arealbruk. Det må tas utgangspunkt i bl.a. statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. For å møte overgangen til et lavutslippsamfunn må det legges stor vekt på effektiv arealbruk, og på å samordne arealbruken og transportsystemet.

Naturmangfold: Minner om behovet for et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag for naturmangfoldet i den nye kommunen og tilrår en vurdering av behovene for supplerende naturmangfoldkartlegging.

Klima og miljøområdet er noe sparsomt omtalt i planprogrammet og bør etter FM's vurdering vektlegges i større grad. FM tilrår at klima følges opp som gjennomgående tema i samfunnsdelen og tas med videre i ulike temaplaner. Klima bør deles opp i utslippsreduksjoner og klimatilpasning med målformuleringer for begge. FM viser til Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

Barn og unge: Ingen merknad.

Helse og omsorg:

Folkehelse: Det bør framkomme tydelige satsingsområder for folkehelse. Kommunen som slår seg sammen har ulike utfordringer. Det er viktig å fremme folkehelse i kommunens samfunnsdel, ikke bare som et overordnet begrep, men faktisk vise og forklare hvordan folkehelsa er ivaretatt og eventuelle folkehelseutfordringer som er utfordrende og hvordan kommune gjennom handlingsdel og økonomiplan skal iverksette tiltak for å styrke innbyggernes folkehelse. «Samskaping» er et godt utgangspunkt for å skape stolthet og tilhørighet i nye Orkland kommune og et godt grunnlag for å skape god stedsutvikling og styrke tilhørighet og opplevelse av identitet for den enkelte innbygger i den nye kommunen. Inkludering og deltakelse på alle arenaer fra tidlig alder er viktig. Nye Orkland vil ha en høy andel unge

uføre og hvordan kommunen gjennom tverrsektorielle arbeidet kan forebygge tidlig uføre og redusere antall unge utenfor arbeidslivet vil være viktig. Frafall i videregående skole og overganger i skolekarrieren er viktig med tanke på høy andel unge uføre i kommunen og bør gis oppmerksomhet. God helse er nært knyttet til det å fullføre skolegang, lykkes med overgangen til voksenlivet og etablere seg i arbeidslivet. Fysisk inaktivitet er en av de største folkehelseutfordringene. Helsepotensialet av aktivitet for de inaktive er større enn for de som selv oppsøker de tradisjonelle tilbudene. Slik kan også utenforskap og ensomhet som folkehelseutfordring reduseres. Gode ferdselsårer for myke trafikanter er et viktig tiltak for å tilrettelegge for fysisk aktivitet og hvordan kommunen skal ivareta trafikksikkerheten til innbyggere er viktig.

Tjenesteyting: "Leve hele livet" er en kvalitetsreform for eldre som legger opp til at eldre skal få brukt ressursene sine og dekket behovene sine i de ulike fasene av alderdommen. I Orkland er det forventet at befolkning over 67 år fordobles frem mot 2060. Tjenesteutvikling og demografi er viktig å tematisere i videre planprosess og utfordringene som følger med en økende eldrebefolkning. Fylkesmannen vil informere om at regjeringen foreslår å innføre en plikt for kommunene til å tilby dagaktiviteter til hjemmeboende personer med demens. Det tas sikte på at lovplikten skal tre i kraft fra 1. januar 2020. Fremtidens helse- og omsorgstjenester vil utfordres like mye på kvalitet og kompetanse som av utfordringer med kapasiteten. Tilgang på høyskoleutdannet helsepersonell blir avgjørende viktig for å lykkes. Orkland vil ha et bredt engasjement fra frivillige og samspill med lag og organisasjoner kan gi viktige bidrag som utfyller det kommunale tjenestetilbudet. For kommunen er dette en viktig ressurs.

Samfunnssikkerhet: Det er et godt grep å utarbeide Orkland kommunes samfunnsdel parallelt med overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskapsplan for den nye kommune. Dette gir en god mulighet til å sikre det helhetlige og systematiske arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kommunen.

Etter Fylkesmannen er sin vurdering det naturlig å bruke planstrategien til å fastsette føringer for:

- hvordan kommunen skal arbeide med ROS-analyser og lovpålagte beredskapsplaner
- hvilke ROS-analyser og lovpålagte beredskapsplaner kommunen skal ha
- hvordan ROS-analysene, beredskapsplanene og andre planer skal henge sammen

Saksbehandlers kommentar: Fylkesmannen har viktige innspill til planlegginga. For Orkland blir det viktig å prioritere: Hva kan vi greie å ta med i samfunnsdelen nå? Hva må vi vente med?

6. **Rindal kommune** foreslår at planprogrammet kan åpne opp for at følgende tema vurderes nærmere: Orkland kommune vil komme til å utgjøre en vesentlig del av Orkdalsregionen, og regionsenteret vil være Orkanger. For å skape ei god utvikling av hele regionen i åra framover er det avgjørende at Orkland kommune aksler ledertrøya i regionsamarbeidet. Dette tilsier at Orkland kommune må stille seg åpen for å gå inn i ulike interkommunale samarbeidsordninger med andre kommuner i regionen, også i tilfeller der det ikke på kort sikt er noen åpenbar gevinst for Orkland kommune sjøl.

Saksbehandlers kommentar: Det er naturlig at Orklands ambisjoner og muligheter i regionene avklares i gjennom kommuneplanens samfunnsdel.

7. **Mattilsynet Region Midt** tar spesielt opp forhold rundt drikkevannshensyn. Nasjonale mål for vann og helse skal legges til grunn for kommunens planlegging. FN's bærekraftsmål nr 6 omhandler bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle. God og trygg vannforsyning er grunnleggende for samfunnssikkerheten og folkehelsen.

Saksbehandlers kommentar: Innsillet tas med inn i arbeid med både samfunnsdel og arealdel.

8. **Trøndelag fylkeskommune (TFK):** Trøndelagsplanen ble vedtatt i desember 2018. Den har 3 temaområder: 1) Bolyst og livskvalitet 2) Senterstruktur og kommunikasjoner 3) kompetanse, verdiskaping og naturressurser. Det er viktig at kommuneplanens samfunnsdel følger opp de målsetninger som er satt gjennom Trøndelagsplanen og viser hvordan nye Orkland kommune bidrar til å imøtekomme retningsmålene for utviklingen vi ønsker i Trøndelag.

Kulturminner: TFK har starta arbeidet med ny regional plan for kulturminner for Trøndelag. Det forutsettes at arbeid med felles kulturminneplan i Orkdal og Meldal videreføres og følges opp i strategi og handlingsprogram.

Regional vannforvaltningsplan: Kommuneplanens samfunnsdel må legge til rette for ønsket utvikling av miljøtilstanden i vann.

Samferdsel: TFK har fem delstrategier som tilsammen utgjør TFK's plan for samferdsel. Disse er mobilitet, trafikksikkerhet, sjø, gods og veg. Spesielt for Orkland vil en utvikling av det regionale

vegnettet med fv. 710, fv. 714, fv. 700, fv. 701 og fv.65 være viktig for gods og næringstransport i regionen.

Kunnskapsgrunnlag: Det er spesielt viktig at arbeidet med folkehelseoversikten ses i sammenheng med arbeidet med kunnskapsgrunnlaget til kommuneplanens samfunnsdel. Kommunen kan se til “Trøndelag i tall”, både for inspirasjon og til hjelp i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget til kommuneplanens samfunnsdel.

Saksbehandlers kommentar: Nyttige innspill. Er spent på hva SFK mener med “utvikling av det regionale vegnettet”.

9. **Kystverket** peker på noen nasjonale og regionale føringer for Orkland:

- Nasjonal havnestrategi – Regjeringens strategi for effektive havner for å få mer gods på sjø
- Stortingsmelding 35 På rett kurs – Forebyggende sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensing
- Interkommunal kystsoneplan for Trøndelag med tilhørende vedtekter, vil til en viss grad være rammevilkår og premisser som virker på den kommende utviklingen i kommunen.

Kystverket ønsker å vektlegge et framtidsrettet og godt samarbeid med den nye kommunen for å bidra til at samfunnet sine felles mål blir nådd på en best mulig måte.

Saksbehandlers kommentar: Innspillet har mest betydning for arealplanlegginga.

Vurdering

De regionale myndigheter lister opp sine “ønsker og krav” til Orklands samfunnsdel i sine uttalelser samtidig som de har nyttige tips og faglige råd. Alle fagområder synes å være svært viktig og nødvendig. For Orkland blir det viktig å fokusere på hvordan innholdet i intensjonsavtalen skal følges opp i samfunnsdelen. Det betyr ikke av vi ikke skal se hen til nasjonale og regionale føringer, men utgangspunktet bør være: Hvordan vil vi ha det i Orkland? Hva skal være våre prioriteringer og strategier?

Vi merker oss at behov for felles kunnskapsgrunnlag fremheves av flere. I Planprogrammet under medvirkning er Trollheimen Sijte ført opp som interessant.

Saksbehandler ser ikke behov for å foreta vesentlig endringer av planprogrammet. Det er viktig å merke seg at framdriftsplanen er ambisiøs med selvpålagte frister. Den fristen lovverket setter er at planstrategi for kommune skal være fastsatt innen 1 år etter kommunevalget (Pbbl § 3-3).

Tilrådingens økonomiske konsekvenser

Planarbeid tar tid og mange skal involveres. Det er ikke lagt opp til å leie inn eksterne konsulenter.

Trondheim, 05.04.2019

Hørings svar Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland 2020-2032

SAFO Trøndelag består av Norges Handikapforbund, Norsk Forbund for Utviklingshemmede og Foreningen Norges Døvblinde.

I en sammenslåingsprosess mellom flere kommuner er det fornuftig å ha et planprogram for å kunne samkjøre viktige planer.

SAFO Trøndelag er opptatt av at alle innbyggere skal ha samme muligheter og ha en likeverdig samfunnsdeltakelse. Vi ønsker i denne omgang å løfte frem behovet for en god og aktiv boligpolitikk som kan sikre at alle har et trygt hjem. En god og velfungerende bolig er en forutsetning for et selvstendig liv.

SAFO Trøndelag mener at mennesker med funksjonsnedsettelse skal ha den samme retten som andre til en godt egnet bolig og til å velge hvor du skal bo, og hvem du skal bo sammen med.

I FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne står det (Artikkel 19):

"Konvensjonspartene erkjenner at alle mennesker med nedsatt funksjonsevne har samme rett som andre til å leve i samfunnet, med de samme valgmuligheter, og skal treffe effektive og hensiktsmessige tiltak for at mennesker med nedsatt funksjonsevne lettere skal kunne bruke denne rettighet fullt ut, og bli fullt inkludert og delta i samfunnet, blant annet ved å sikre:

- a) at mennesker med nedsatt funksjonsevne har anledning til å velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform,
- b) at mennesker med nedsatt funksjonsevne har tilgang til ulike støttetjenester i eget hjem og i særskilte boformer, samt annen samfunnservice, herunder den personlige bistand som er nødvendig for å kunne bo og være inkludert i samfunnet og for å forhindre isolasjon eller segregering fra samfunnet".

SAFO Trøndelag ber om at Orkland finner plass til en boligsosial plan i sitt planprogram.

Våre råd til en god boligsosial plan er:

- Politikken med etableringer av store boligkomplekser der personer med ulike tjenestebehov skal samles, må snus.
- Alle må få mulighet til å eie sin egen bolig. Det må legges til rette for at den enkelte, ved hjelp av egne midler i kombinasjon med offentlige tilskudd og lån, er i stand til å etablere seg i og finansiere en egnet bolig. Boligfinansiering må også være mulig selv om man har uføretrygd.
- Kommunen må gi varige leiekontrakter, når leiebehovet er varig.
- Unge personer med nedsatt funksjonsevne skal ikke bo på sykehjem som er beregnet for eldre.
- Økonomiske virkemidler må ikke legge føringer på hvilke boform personer med funksjonsnedsettelse skal kunne velge.
- I reguleringsplaner med småhus skal minimum 30 % av boenhetene ha alle hovedfunksjoner på inngangsplanet og universelt utformet uteareal. (Som i Trondheim kommune)
- Personens individuelle tjenestebehov må være utgangspunkt for tildeling av tjenester, uavhengig av hvor og hvordan man bor.
- At kommunen må foreta stedlig tilsyn av nye bygg og påse at disse følger teknisk forskrift før de får ferdigattest.
- Den enkelte må få mulighet til å eie sin egen bolig. Det må legges til rette for at den enkelte, ved hjelp av egne midler i kombinasjon med offentlige tilskudd og lån, er i stand til å etablere seg i og finansiere en egnet bolig. Boligfinansiering må også være mulig når man har uføretrygd.
- Sikre at Husbankens tilskuddsordninger for etablering, prosjektering og tilpasning av egen bolig prioriteres til målgruppene også etter disse inngår i rammetilskuddet fra 2020.

En aktiv og god boligpolitikk vil være viktig for alle innbyggere i Orkland. Vi ber derfor om at det prioriteres å utvikle en god og inkluderende boligsosial plan.

Vennlig hilsen

Kirsti Stenersen
NHF Trøndelag

Snorre Ness
NFU Trøndelag

Alf Pedersen
FNDB Trøndelag

Orkdal kommune
Postboks 83
7301 ORKANGER

Dato: 12.04.2019
Vår ref: 19/01452-2
Deres ref: 2019/20325

Uttalelse til høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland kommune

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 11. mars 2019.

Agdenes, Meldal, Orkdal og deler av Snillfjord kommune slås sammen til nye Orkland kommune og det blir derfor behov for planer som dekker hele den nye kommunen.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og har et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Et mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Nasjonale forventninger

Planprogrammet viser til de nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Disse beskriver blant annet at Norge har store mineralressurser som det moderne samfunnet har behov for og utvinning kan gi grunnlag for verdiskaping. Den regionale og kommunale arealplanleggingen er viktig for å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster i fremtiden, og for å ivareta andre miljø- og samfunnshensyn.

Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging:

- Fylkeskommunene og kommunene sikrer tilgjengelighet til gode mineralforekomster for mulig utvinning, avveid mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Behovet for og tilgangen på byggeråstoffer ses i en regional sammenheng.

Mineralske ressurser i samfunnsdelen

I arbeidet med samfunnsdelen bør kommunen vurdere om mineralske ressurser skal inngå som et tema det er nødvendig å se nærmere på.

For å kunne realisere infrastrukturprosjekter og gjennomføre ønsket utbygging bør kommunen være kjent med behovet for byggeråstoffer som følger av disse prosjektene, i tillegg kommer behovet som følger av daglig drift og vedlikehold av eksempelvis veger. Kommunen bør også gjøre seg kjent med hvor ressursene

kommunen har behov for kommer fra, og om tilgangen er tilstrekkelig med tanke på nåværende og framtidig behov.

Mineralske ressurser representerer også i en del kommuner næringsinteresser der det foregår uttak, og potensial knyttet til viktige mineralske ressurser som kan bli viktige i framtida. I den nye kommunen har det historisk som et eksempel vært en betydelig mineralvirksomhet ved Løkken Verk. I arbeidet med samfunnsdelen kan kommunen legge grunnlaget for eventuell satsing på mineralske ressurser og tilknyttet næringsinteresse i plansammenheng. Der det er aktuelt å legge til rette for utnyttelse av mineralske ressurser må disse forvaltes med tanke på å få utnyttet verdiene i de ulike forekomstene så optimalt som mulig, og gi forutsigbare rammebetingelser for de som driver denne typen virksomhet.

I arbeidet med samfunnsdelen bør det lages en oversikt over tilgjengelige ressurser i den nye kommunen. Norges geologiske undersøkelses (NGU) ressursdatabaser kan gi en oversikt over de forskjellige typene mineralske ressurser som finnes i kommunen og hvilken betydning forekomstene har. I vårt kartinnsyn¹ har DMF oversikt over registrerte uttak og hvilken driftsstatus disse har. Kommunen bør også vurdere å få gjennomført ytterligere utredninger for å ha et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne ta gode og langsiktige beslutninger i forvaltningen av ressursene.

Forvaltning av ikke-fornybare ressurser

Mineralressurser kategoriseres i følgende grupper

- Industrimineraler som for eksempel kalkstein, olivin, kvarts, grafitt og dolomitt
- Naturstein som for eksempel larvikitt, granitt, marmor, skifer og murestein
- Byggeråstoffer som for eksempel leire, sand, grus, pukk og offshorestein
- Metalliske malmer som for eksempel jern, nikkel, titan og molybden

Den nye kommunen har forekomster med mineralske ressurser innenfor alle kategoriene, og mange er verdivurdert av NGU. DMF forventer at disse forekomstene blir tatt hensyn til i den videre planleggingen.

Mineralske ressurser kan ikke bare forvaltes ut i fra en nåtidsperspektiv. Det er viktig med langsiktige planer og føringer som sikrer tilgjengelighet til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner. Kunnskapsgrunnlaget for å gjøre slike vurderinger bør hentes inn i arbeidet med samfunnsdelen, og bør ligge til grunn nå det gjøres prioriteringer i arealdelen.

Datasett med forekomstene (grus og pukk og mineralressurser) kan lastes ned fra GeoNorges kartkatalog². Datasettene distribueres også som WMS-tjenester, og kan legges direkte inn i kommunens egen kartløsning.

Vi vil også opplyse om at Klima- og miljødepartementet har gitt ut en temaveileder om mineralske forekomster og planlegging etter plan- og bygningsloven. Veilederen er utarbeidet i samråd med DMF og finnes på vår hjemmeside³

---

¹ [Kartløsning DMF, Minit](#)

² [GeoNorges kartkatalog](#)

³ [DMF hjemmeside, veiledere](#)

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Lars Libach
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Lars Libach

Mottakere:

Orkdal kommune	Postboks 83	7301 ORKANGER
----------------	-------------	---------------

Kopi til:

Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735 STEINKJER
-------------------------	----------------------------	----------------

Statens vegvesen

Orkdal kommune
Postboks 83
7301 ORKANGER

Behandlerenhet:
Region midt

Saksbehandler/telefon:
Geir Halvard Risvik / 74122536

Vår referanse:
19/53766-2

Deres referanse:

Vår dato:
27.03.2019

Kommuneplan – Samfunnsdel – Orkland kommune – Høring

Viser til brev datert 11.03.19 utlagt på nettstedet www.nyeorkland.no der det fremmes et planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland kommune.

Statens vegvesen uttaler seg som vegadministrasjon på riksveg på vegne av staten, som vegadministrasjon på vegne av fylkeskommunen på fylkesveg eller som sektoransvarlig på vegne av staten.

Vår uttalelse:

Statens vegvesen er opptatt av at trafiksikkerhet og framkommelighet ivaretas utvikles og bedres på riks- og fylkesveger innenfor Orkland kommune. Vegnettet benyttes i næring og fritid av både biltrafikk, gående/syklende og skal fungere lokalt, regionalt og nasjonalt.

Ut i fra et helse og miljøperspektiv er det et mål at mye av transportbehovet lokalt kan skje gjennom gåing/sykling, som kollektivtransport samt at det planlegges mot å redusere transportbehovet i total både i næring og fritid. Dette krever at tilbudet av trafiksikre gang-/sykkelveger, kollektivtilbud mv. er tilstede i tilstrekkelig grad.

Gode fellesløsninger (les gang-/sykkelveger, kollektivløsninger mv.) er avhengig av det er et tilstrekkelig antall brukere. Dette vil igjen avhenge av bosettingsmønster, næring og arbeidsliv og hvordan «Orklandsamfunnet» bl.a. gjennom sin kommuneplanlegging legger til rette for utviklingen fysisk og geografisk.

Med basis i ovenstående vil vi gi følgende tilbakemeldinger:

Statens vegvesen har en meget streng holdning til spørsmål om nye avkjørsler/utvidet bruk av avkjørsler, samt spørsmål om å bygge nært veg langs de viktigste riks- og fylkesveger i kommunen. Vi har en mindre streng holdning til tilsvarende spørsmål langs fylkesveger av mindre samfunnsmessig betydning og der trafikkmengden er lavere.

Postadresse
Statens vegvesen
Region midt
Postboks 2525
6404 MOLDE

Telefon: 22 07 30 00
firmapost-midt@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Byavegen 48
7715 STEINKJER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Vegtrafikk innebærer også trafikkstøy. Ved vurdering av ny bolig- eller næringsaktivitet nært trafikkert veg vil det ofte være behov å kartlegge støybelastningen fra vegen. Dette kan innebære at planene må endres og/eller at det må iverksettes tiltak for å redusere ulempene av støyforurensningen. Vi viser til Miljøverndepartementets retningslinjer T-1442 om støy i arealplanleggingen.

Vi har ingen merknader til tilsendte planprogram og framdriftsplanen som følger planprogrammet.

Planforvaltningsseksjonen
Med hilsen

Tor-Erik Jule Lian
Seksjonssjef

Risvik Geir Halvard

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi
Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 STEINKJER
Trøndelag fylkeskommune, Fylkets hus, Postboks 2560, 7735 STEINKJER

Orkdal kommune
Postboks 83
7301 ORKANGER

AAMHTESE/SAK
19/1461 - 3

MIJ VUESUEHT./VÁR REF.
19/11253

DIJ VUESIEHT./DERES REF.

BIEJJIE/DATO
11.04.2019

Uttalelse til høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel. Orkland kommune

Vi viser til Deres brev av 11.3.2019.

Sametingets rolle i planleggingen

Sametinget har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut ifra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter Lov av 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Et viktig hensyn som skal ivaretas i planlegging etter loven er å sikre naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv (jf. plan- og bygningsloven § 3-1). Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf, og er derfor også av betydning ved tolkning av lovens øvrige bestemmelser.

Sametinget har ansvar for å veilede kommuner, fylkeskommuner og andre i planleggingen etter plan- og bygningsloven når den berører saker av betydning for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametingets plikt til å delta i planleggingen innebærer også en rett til innsigelse til arealplaner og en rett til å bringe regionale planer inn for departementet dersom saker ved vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse ikke er tilstrekkelig ivaretatt (jf. plan- og bygningsloven §§ 5-4 og 8-4).

For å kunne ivareta sine lovpålagte oppgaver på en forutsigbar måte ovenfor planmyndighetene, har Sametinget utarbeidet en planveileder, "Veileder for sikring av naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved planlegging etter plan- og bygningsloven(plandelen)". Planveilederen konkretiserer hensyn som bør og må tas i planleggingen for å sikre naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv, og er relevant i forbindelse med kommunal planlegging.

Sametinget anmoder Orkland kommune om å ta hjelp i Sametingets planveileder i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og å tilføye Sametingets planveileder til grunnlagsdokumenter for planarbeidet. Planveilederen kan lastes ned fra Sametingets nettsider: <https://sametinget.no/Tjenester/Miljoe-areal-og-kulturvern>

Planprosess og medvirkning

I følge Plan- og bygningsloven § 5-1 andre ledd, påligger det kommunen å "sikre medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging". Også Sametingets planveileder, (kapittel 4. i bokstav e) understreker at de som legger frem planer bør "iverksette aktive tiltak for å sikre reel medvirkning der siktemålet er å oppnå informert

samtykke fra direkte berørte samiske interesser og lokalsamfunn, her under samiske barn".

Sametinget anmoder kommunen om å få fram tradisjonell samisk kunnskap om bruk av områder gjennom planprosessen og å tillegge denne kunnskapen like stor vekt som den forskningsbaserte kunnskapen i det videre arbeidet.

Innspill til kommuneplanens samfunnsdel

Reindrift er en tradisjonell samisk næring som er til stede i Orkland kommune. I følge plan- og bygningsloven skal kommuneplanens samfunnsdel danne grunnlag for utarbeidelsen av arealdelen. Sametinget ber om at man tidlig kontakter reindriftingsinteressene som er til stede i kommunen om arealtiltak som kan ha konsekvenser for næringa. Dette også i utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel.

Store deler av det som i dag oppfattes som tilnærmet uberørt natur og villmarkspregede områder, er og har vært samisk kulturlandskap. Den tradisjonelle samiske bruken av et område kan være vanskelig å spore ute i naturen, da man ofte har vært svært forsiktig i sin utnyttelse av naturressursene og landskapet. Mye har grodd til og forsvunnet allerede. Dette gjør at samiske kulturminner er særlig utsatt for ødeleggelse.

Registreringene av samiske kulturminner er fortsatt mangelfulle, noe som gjør at det i store områder ikke er gjort noen dokumentasjon av samiske kulturminner. Derfor utgjør de kjente kulturminnene sannsynligvis kun en liten brøkdel av den totale kulturminnebestanden. Vi anser at det er potensiale for nye funn av hittil ukjente automatisk fredete samiske kulturminner i kommunen.

Alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda ifølge Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (Kulturminneloven) § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være bygninger, hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver og gravplasser, hellige fjell og offerplasser eller steder det knytter seg sagn eller tradisjoner til. Det må understrekes at dette ikke er en uttømmende oversikt, da den samiske kulturen er meget variert og mangfoldig.

Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, og ingen må heller sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje uten at dette er godkjent av rette myndighet, (jf. Kulturminneloven §§ 3, 8 og 9).

Vi ber om at kommunen har denne informasjonen i mente i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og videre i arbeidet med kommuneplanens arealdel når den rulleres. Sametinget er ansvarlig kulturminnemyndighet i forhold til samiske kulturminner.

Oppsummering

Sametinget anmoder kommunen om å ta hjelp i Sametingets planveileder i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Sametinget anmoder kommunen om å sikre reel medvirkning fra berørte samiske interesser, og få fram tradisjonell samisk kunnskap og kunnskap om bruk av områder gjennom planprosessen.

Sametinget anmoder kommunen om å ha informasjon om samiske kulturminner i mente ved utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel.

Heelsegh/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajodiheddji/fagleder

Pål Nilsen
seniorráðdeaddi/seniorrådgiver

*Tjaatsege lea elektrovneles jááhkesjamme jih seedtesávva vuelietjaalegaph/
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Áejviedáastoje / Hovedmottaker:

Orkdal kommune

Postboks 83

7301

ORKANGER

Orkdal kommune
Postboks 83
7301 ORKANGER

Saksbehandler, innvalgstelefon

Elisabeth Varsi Stubbrud, 73 19 91 55

Uttalelse - forslag til planprogram - kommuneplanens samfunnsdel for Orkland

Fylkesmannen har som sektormyndighet mottatt forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland kommune, og har følgende vurdering:

Landbruk

Det er svært positivt at arbeidet med samfunnsdelen for nye Orkland kommune har startet opp. Orkland kommune vil bli en stor og viktig jord- og skogbrukskommune i Trøndelag. Kommuneplanens samfunnsdel bør gjenspeile landbrukets posisjon i den nye kommunen. Samfunnsplanen er et viktig verktøy for å fremheve hvilke tanker kommunen har om å opprettholde og utvikle landbruket i kommunen framover. Vi er opptatt av at kommunen i sitt kommuneplanverk legger gode og langsiktige strategier for landbruket i kommunen.

Jordvernet er betydelig innskjerpet de senere år, bl.a. gjennom nasjonal jordvernstrategi som ble vedtatt av et enstemmig Storting 8.12.2015. I tillegg til at det både er et nasjonalt og et regionalt mål å redusere omdisponeringen av dyrka jord, er det et uttalt mål å øke matproduksjonen, blant annet fra beredskapshensyn. Jordens befolkning og dermed behovet for mat øker raskt. Myndighetene har derfor besluttet at matproduksjonen i Norge skal økes med 1 % pr. år fram til 2030. På grunn av de gode produksjonsforholdene i Trøndelag er det bestemt at man her skal øke matproduksjonen med 1,5 % pr år. Det krever at matjorda, som er en ikke-fornybar ressurs, forvaltes med dette for øye. For å etablere et lag med 1 cm matjord tar det hundrevis av år. Med bakgrunn i dette vil det derfor være viktig at det i samfunnsdelen settes fokus på å etablere klare retningslinjer for arealbruken i den nye kommunen. Slik kan det skapes en forståelse for at landbrukets produksjonsressurser må ivaretas på en langsiktig og god måte.

I tillegg til å ta vare på matjorda vil det være viktig å ivareta den menneskelige innsatsfaktoren i landbruket. Strukturrasjonaliseringen i landbruket har ført til færre og større enheter. I mange grender i den nye kommunen er det få gårdsbruk igjen i aktiv drift, samtidig som det skjer en

sentralisering/effektivisering av infrastruktur som butikker, skoler o.a.. Landbruksproduksjonen må imidlertid skje der dyrkajorda og produksjonsgrunnlaget ligger. Framtiden for bygdene vil i stor grad avhenge av at man klarer å opprettholde et aktivt landbruk og at man får utnyttet potensialet som er knyttet til både tradisjonell landbruksdrift og til utvikling av lønnsomme tilleggsnæringer.

Kommunene som inngår i Orkland har rimelig oppdaterte skogbruksplaner. De er et viktig ledd i utviklingen av skogressursene på en langsiktig og bærekraftig måte og som grunnlag for verdiskaping og karbonbinding i skog. Vi viser til Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, som trådte i kraft 28.09.2018, hvor blant annet følgende går frem: «Kommunene og fylkeskommunene skal i sin overordnede planlegging innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser, der det også tas hensyn til effektiv ressursbruk for samfunnet. Dette bør inkludere tiltak mot avskoging, og eventuelt økt opptak av CO₂ i skog og andre landarealer, og videre sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i tråd med disse retningslinjene.»

Vi vurderer det som positivt og godt i tråd med nasjonale forventninger at målet om en bærekraftig samfunnsutvikling vil være en overordnet ramme for arbeidet med samfunnsdelen.

Planprogrammet legger opp til en bred og involverende prosess. Med bakgrunn i landbrukets utfordringer/muligheter i den nye kommunen, må det vurderes om landbrukets organisasjoner (faglagene i landbruket) bør være en egen målgruppe i prosessen.

Landbruksavdelingen vil prioritere høyt å delta i det forestående planarbeidet.

Reindrift

Reindrift utgjør et viktig grunnlag for bevaring av samisk kultur og samfunnsliv. Kommuner med samisk reindrift må derfor synliggjøre reindriften i kommuneplanens samfunnsdel. Dette for å sikre, utvikle og styrke reindriftnæringa, og ikke minst følge opp nasjonale og internasjonale føringer og målsetninger. Hvor omfattende behandlingen av reindriften skal være i samfunnsdelen vil kunne variere. Et minimum vil være å foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendig for å sikre grunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv. Kommuner med reindrift bør også belyse reindriftnæringas innvirkning på kommunens kulturliv og samfunnsutvikling. Det er viktig å være bevisst at reindriften kan bidra til et kultur- og næringsmessig mangfold ved at en rekke aktiviteter knyttes opp mot reindriftnæringa. Dette kan bl.a. være aktiviteter knyttet til slakte- og videreforedling av reinkjøtt, husflid basert på produkter fra rein og turistvirksomhet.

Reindrift i Trollheimen drives i dag med hjemmel i Lov om reindrift i kommunene Meldal, Midtre Gauldal, Oppdal, Rennebu, Rindal, Sunndal og Surnadal (Trollheimenloven) nr. 101 av 21.12.84. På de arealer hvor det ikke ble oppnådd frivillig leieavtale med grunneier, ble det arealmessige grunnlaget for reindriften sikra ved ekspropriasjon iht. Kgl. Res. den 26.06.87. En fortsatt og framtidig reindrift i Trollheimen sijte er avhengig av at arealgrunnlaget ligger til grunn, og at områder av reindriftnæringa høy verdi ikke blir forringet av inngrep og forstyrrelser. Herunder gjelder spesielt trekk- og flyttleier, samt minimumsbeite. Plan- og bygningslovens § 3-1 1. ledd bokstav c er ment å ivareta samers næringsutøvelse som også er omfattet av Trollheimenloven.

Trollheimen sijte har viktige vinterbeiter innenfor den kommende Orkland kommune. For reindriften i Trollheimen er vinterbeitene karakterisert som minimumsfaktor og tilgang til stabile vinterbeiter er avgjørende for videre reindrift i Trollheimen. Situasjonen i dag er at flere grunneiere i Meldal kommune har sagt opp leieavtalene med reindriften, noe som betyr mer usikker tilgang til sikre vinterbeiter. Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede plandokumentet som skal ligge til grunn både for arealdelen og øvrig planverk i kommunen, og vil sådan være et viktig dokument for ivaretagelse av det materielle grunnlaget for reindriften. Fylkesmannen mener at kommunen bør klarlegge i samfunnsdelen hvordan kommunen kan legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift, da spesielt sett opp mot andre utmarksinteresser. Et interkommunalt plansamarbeid er noe reindriftsforvaltningen har etterlyst i en årrekke, og som kan være et godt verktøy i denne sammenheng.

I planprogrammet fremheves det at man ønsker brede medvirkningsprosesser. Det er viktig at reindriften inviteres inn i arbeidet med kommuneplaner, der dette er naturlig. Etter det vi kan se, er ikke oppstartsvarselet sendt til Trollheimen sijte. Vi forventer at reindriften involveres i det videre planarbeidet, samt at de blir invitert til dialog med kommunen på lik linje med annen næringsvirksomhet i kommunen.

Klima og miljø

Planprogrammet sier noe om hvorfor kommunen planlegger, hvordan det skal gjøres, hvem som skal involveres og når skal det foregå. Ut fra klima- og miljøhensyn er det hvordan den kommunale planleggingen ivaretar hensynet til klima og energi, bruk og vern av areal, naturmangfold, landskap og friluftsliv, som vil ha størst fokus fra oss i planprosessen.

Samfunnsdelen legger føringer for den overordnede samfunnsutviklingen i et langsiktig perspektiv. Selv om samfunnsdelen ikke sier noe konkret om arealutviklingen, vil den likevel legge føringer for fremtidig arealforvaltning. Det er derfor viktig at kommuneplanens samfunnsdel gir et godt grunnlag for en langsiktig tenking rundt arealbruk. Den bør være så konkret som mulig i forhold kommunens utfordringer og til behov for og lokalisering av nye areal til bl.a. bolig- og næringsformål. Samtidig må den ta utgangspunkt i statlige signaler om tettstedsutvikling, bl.a. Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. For å møte overgangen til et lavutslippssamfunn må det legges stor vekt på effektiv arealbruk, og på å samordne arealbruken og transportsystemet.

Det er videre viktig at kommunen har klare mål i forhold til arealbruk både i sjø og på land som tar hensyn til forvaltningen av naturmangfoldverdiene. Orkland blir en stor kommune med varierende natur, fra fjell til fjord og kyst, og med flere viktige vassdrag. Det er positivt at Orkland setter målet om en bærekraftig samfunnsutvikling i Orkland som en overordnet ramme for arbeidet med samfunnsdelen. Vi registrerer at det skal utarbeides et felles kunnskapsgrunnlag for kommunens plan- og utviklingsarbeid, som skal legges til grunn for all planlegging i kommunen, og som kan suppleres ved ulike former for sektorplaner/temaplaner. I bærekraftbegrepet ligger også et ansvar for å ivareta leveområdene for plante- og dyreliv og bidra til å styre nye tiltak slik at de ikke kommer i konflikt med viktige miljøverdier. Vi vil her minne om behovet for å ha et godt og oppdatert

kunnskapsgrunnlag med hensyn til naturmangfoldet i den nye kommunen, og vil tilrå at en vurdering av behovene for supplerende naturmangfoldkartlegging tas inn i arbeidet.

Klima

Klima – og miljøområdet er noe sparsomt omtalt i planprogrammet, og burde etter vår vurdering vektlegges i større grad. Klima og miljø er nevnt som et tema det skal vurderes om det skal utarbeides egen plan for. Fylkesmannen tilrå at klima følges opp som et gjennomgående tema i samfunnsdelen og tas med videre i ulike temaplaner. Samfunnsdelen bør dele klima i utslippsreduksjoner og klimatilpasning. I samfunnsdelen bør det inn målformuleringer både på utslippsreduksjoner og klimatilpasning/klimasårbarhet. Her vil vi bl.a. vise til Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (KMD 2018), med mål om å styrke kommunenes arbeid med klimatilpasning og reduksjon av klimagassutslipp:

«Kommuneplanens samfunnsdel skal inkludere en overordnet vurdering av om klimaendringer vil påvirke langsiktige utfordringer, mål og strategier. Vurderingen skal skille mellom forhold av betydning for arbeidet med kommuneplanens arealdel, og forhold av betydning for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Samtidig bør kommunen kartlegge økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning. Spesielt våtmarker, myrer, elvebredder og skog som kan dempe effektene av klimaendringer er viktige å ivareta i arealplanleggingen. Forvaltningen av skog og jord kan også bidra med forsyvende og opprettholdende tjenester som er viktige å ivareta.

I kommuneplanens samfunns- og handlingsdel, samt andre relevante planer, bør kommunen basert på lokale forhold, vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnssikkerhet, kritisk infrastruktur, natur- og kulturmiljø, befolkningens helse, samt forutsetninger for berørte næringer, og hvordan dette skal følges opp.»

Frem mot 2030 vil det måtte skje betydelige endringer i samfunnet både som følge av klimaendringene og som følge av den politikken som føres for å nå klimamålene etter Parisavtalen om å redusere utslippene av klimagasser med 40% for å begrense den globale temperaturøkningen til 2°C. Dersom temperaturøkningen skal begrenses til 1,5 °C må utslippene globalt ned med 45%. Prosessindustrien i Orkland er i stor grad regulert gjennom Norges samarbeid med EU om klimakvoter. Hvordan kvotemarkedet reguleres fremover vil i stor grad påvirke utviklingen av denne industrien.

For de ikke kvotepliktige sektorene som transport, landbruk, bygg, avfall, havbruk har Norge forpliktet seg til felles gjennomføring med EU. Der målet om å begrense global oppvarming til 2°C medfører at utslippene må reduseres med nær 43% i ikke kvotepliktig sektor innen 2030. I 2050 er ambisjonen at vi skal være et lavutslippssamfunn som har redusert klimagassutslippene med 80-90%.

Kommunen anbefales i en strategisk plan som samfunnsdelen å gjøre vurderinger knytta til kommunes klimarisiko. Klimarisiko kan inndeles i fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko

Fysisk risiko handler om kostnader knyttet til fysiske skader som følge av klimaendringer. Fysisk risiko kan enten være akutt eller kronisk. Den akutte er knytte til stormer, uvær, tørkeepisoder altså ekstreme hendinger. Klimaendringene medfører at dette vil opptre oftere. Kommunen bør utarbeide planer som sikrer at bygg og infrastruktur tåler mer ekstremvær.

Den kroniske risikoen handler om de langsiktige virkningene av et endra klima både i Norge og ellers i verden. Vilårene for matproduksjon kan bli kraftig endret. Områder der man så for seg nye boligfelt kan bli uegnet for bebyggelse på grunn av økt risiko for flom eller sørpeskred. Vannkvaliteten kan forringes. Betingelsene for jord og skog bruk kan endres. På lengre sikt truer havstigning.

Overgangsrisiko handler om endringer som vil komme når verden skal kutte klimagassutslipp, som for eksempel bruke vesentlig mindre fossil energi. Dette er gigantiske omstillinger som forandrer vilårene for næringsvirksomhet, både i smått og stort. Spørsmålet her er hvordan ser Orklandsamfunnet ut dersom klimapolitikken lykkes i 2030-perspektiv og 2050-perspektiv. Hvilket næringsliv har kommunen og hvilke inntekter får kommunen til å drifte sitt velferdstilbud.

Ansvarsrisiko handler om erstatningskrav og søksmål knyttet til kommunen beslutninger eller mangel på beslutninger som på en eller annen måte kan knyttes til klimapolitikken eller klimaendringer. Dette har økende relevans for kommunene som både har ansvar for bla klimatilpasning i forhold til arealpolitikken, et velfungerende avløpsnett og handtering av overvann, se NOU 2018:17 Om klimarisiko og norsk økonomi.

Barn og unge

Ingen merknad.

Helse og omsorg

Folkehelseperspektivet er viktig i videre planprosess; hvordan den kommunale planleggingen skal ivareta innbyggernes helse i fremtiden med tanke på folkehelse relaterte tema og hvilke vurderinger som ligger til grunn for de tiltak som skisseres med tanke på demografiske utfordringer og tjenesteutvikling. Medvirkning er lagt til grunn i planprosessen og det skal utformes oversiktdokument over helse parallelt i prosessen med ny samfunnsplan.

Folkehelse

Det bør fremkomme tydelige satsningsområder for folkehelse. Kommunene som slår seg sammen har ulike utfordringer. Kartlegging og innsamling av kvantitative data er viktig, men likeså viktig er det å innhente kvalitative data for å forstå hva som ligger bak og finne hvilke utfordringer som faktisk er i kommunen. Kunnskap om innbyggernes helsetilstand formes av tolkning av kvantitativ data i lokal kontekst. Det er viktig å fremme folkehelse i kommunens samfunnsdel, ikke bare som et overordnet begrep, men faktisk vise og forklare hvordan folkehelse er ivaretatt og eventuelle folkehelseutfordringer som er utfordrende og hvordan kommune gjennom handlingsdel og økonomiplan skal iverksette tiltak for å styrke innbyggernes folkehelse.

«Samskaping» er et godt utgangspunkt for å skape stolthet og tilhørighet i nye Orkland kommune og et godt grunnlag for å skape god stedsutvikling og styrke tilhørighet og opplevelse av identitet for den enkelte innbygger i den nye kommunen. Inkludering og deltakelse på alle arenaer fra tidlig alder er viktig. Fra fødsel- barnehage- grunnskole- videregående og arbeidsliv er det viktig med helsefremmende tiltak og tidlig innsats og samhandling på tvers av sektorer er et viktig forebyggende tiltak. Nye Orkland vil ha en høy andel unge uføre og hvordan kommunen gjennom tverrsektorielle arbeidet kan forebygge tidlig uføre og redusere antall unge utenfor arbeidslivet vil være viktig. Frafall i videregående skole og overganger i skolekarrieren er viktig med tanke på høy andel unge uføre i kommunen og bør gis oppmerksomhet. God helse er nært knyttet til det å fullføre skolegang, lykkes med overgangen til voksenlivet og etablere seg i arbeidslivet.

Fysisk inaktivitet er en av de største folkehelseutfordringene. For spesielt en del ungdom vil andre typer aktiviteter og annen organisering enn det som tilbys via idrettslagene være det som skaper aktivitet. Det oppfordres til at kommunen tar med seg dette som et innspill. Helsepotensialet av aktivitet for de inaktive er større enn for de som selv oppsøker de tradisjonelle tilbudene. Slik kan også utenforskap og ensomhet som folkehelseutfordring reduseres. Gode ferdselsårer for myke trafikanter er et viktig tiltak for å tilrettelegge for fysisk aktivitet og hvordan kommunen skal ivareta trafiksikkerheten til innbyggere er viktig.

Tjenesteyting

Meld. St. 15 (2017-2018) «Leve hele livet» er en kvalitetsreform for eldre, som legger opp til at eldre skal få brukt ressursene sine og dekket behovene sine i de ulike fasene av alderdommen. Det handler gjennom fem innsatsområder å skape et mer aldersvennlig samfunn der eldre kan leve gode liv og delta i fellesskapet. I Orkland er forventet at befolkning over 67 år fordobles frem mot 2060. Tjenesteutvikling og demografi er viktig å tematisere i videre planprosess og utfordringene som følger med en økende eldrebefolkning og endringer i helsetilstanden må løses, slik at det også i fremtiden kan gis forsvarlige tjenester innenfor bærekraftige økonomiske og personellmessige rammer. Orkland står overfor ikke bare en økning i antall eldre i kommunen, men også en stor andel av arbeidstakere som i løpet av få år går over i pensjonsalder. Det må i videre planprosess redegjøres for strategier knyttet til lokalisering av tjenester, velferdsteknologi, rekruttering, kompetansehevende tiltak og hvordan kommunen skal imøtekomme innbyggernes behov for helse og omsorgstjenester.

Orkland vil ha en økning på mennesker med sammensatte utfordringer og må vise hvordan kommunen er forberedt på å møte fremtidige utfordringer. Regjeringen vil styrke tilbudet til personer med demens og deres pårørende. Fylkesmannen vil informere om at regjeringen foreslår å innføre en plikt for kommunene til å tilby dagaktiviteter til hjemmeboende personer med demens. Det tas sikte på at lovplikten skal tre i kraft fra 1. januar 2020.

Hvordan strukturen i omsorgstjenestene skal utvikles og hvordan den nye kommunen ved styring og ledelse skal sikre tjenestekvalitet, må følges opp gjennom sektorplanlegging av omsorgstjenestene. Fremtidens helse- og omsorgstjenester vil utfordres like mye på kvalitet og kompetanse som av

utfordringer med kapasiteten. Tilgang på høyskoleutdannet helsepersonell blir avgjørende viktig for å lykkes. Orkland vil ha et bredt engasjement fra frivillige og samspill med lag og organisasjoner kan gi viktige bidrag som utfyller det kommunale tjenestetilbudet. For kommunen er dette en viktig ressurs.

Når strukturen for fremtiden skal utvikles, blir det nødvendig å se tilbud om boliger og tjenester i sammenheng. Da også for grupper som psykisk utviklingshemmede og personer med utfordringer knyttet til rusavhengighet og psykisk helse. Kommunen må være forberedt på at det kan bli flere og mer utfordrende oppgaver med å gi tjenester til brukere med komplekse tjenestebehov og også utfordrende adferd. For sektorplanleggingen blir dette viktige tema. Kommunen ta hensyn til at brukere med behov for vedtak om bruk av tvang etter kapittel 4A i helse- og omsorgstjenesteloven ikke kan ha annen bolig enn institusjon. Dette må balanseres mot utviklingen av hjemmetjenestebasert omsorg.

Den nye kommunen skal prioritere forebygging gjennom tidlig innsats og tverrfaglig samordning innen helse, oppvekst og familietjenestene. Grunnlaget for helsen gjennom livet legges i barne- og ungdomsårene. Barn og unges skal ha trygge og gode oppvekstvilkår. Ved siden av familiene er lokalmiljø med gode nabolag, barnehager og skoler de viktigste arenaene. Der er det også mulig å fange opp sårbare barn og gi både dem og deres familier bistand. For disse er tverrsektoriell innsats inkludert de forebyggende helsetjenestene på helsestasjon og i skolehelsetjenesten viktige. Sårbare familier vil ofte ha kontakt med NAV og det er en klar forventning at også NAV-kontoret inngår i det tverrsektorielle arbeidet, ikke minst er potensialet NAV har for å fange opp også barn med tjenestebehov viktig.

Samfunnssikkerhet

Det er et godt grep å utarbeide Orkland kommunes samfunnsdel parallelt med overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskapsplan for den nye kommune. Dette gir en god mulighet til å sikre det helhetlige og systematiske arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kommunen, jfr krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3. I henhold til sivilbeskyttelsesloven § 14 skal kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder ved utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven. Kommunen må derfor sikre at det blir en sammenheng mellom analysen og videre planer.

Gjennom tilnærmingen som planprogrammet legger opp til bør man i arbeidet med samfunnsdelen kunne se til oppdaterte ROS-vurderinger av kommunens utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap. Utfordringene som kommer fram i ROS-analysen bør videre gjenspeiles i samfunnsdelen, slik at planen gir et bilde av utfordringene i kommunen, både nå og i fremtiden, og hvordan de vil påvirke kommunens satsingsområder og prioriteringer. Her må det også tas høyde for klimaendringer og hvilke konsekvenser et klima i endring har for samfunnssikkerhet og beredskap i kommunen. Vi viser her til Miljø og klimaavdelingen sin uttalelse over.

I henhold til planprogrammet skal arbeidet med planstrategien innlemmes i arbeidet med

samfunnsdelen. Planstrategien skal fastsettes samtidig med vedtak av samfunnsdel. Etter Fylkesmannen sin vurdering er det naturlig å bruke planstrategien til å fastsette føringer for:

- hvordan kommunen skal arbeide med ROS-analyser og lovpålagte beredskapsplaner
- hvilke ROS-analyser og lovpålagte beredskapsplaner kommunen skal ha
- hvordan ROS-analysene, beredskapsplanene og andre planer skal henge sammen

Videre arbeid

Fylkesmannen gjør oppmerksom på at dette er en veiledende uttalelse basert på de opplysningene som fremkommer av oppstartsvarselet. Fylkesmannen vil komme tilbake med en endelig uttalelse når planen sendes på høring.

- Fylkesmannen ønsker å oppnå best mulig dialog og tidlig avklaring av nasjonale og viktige regionale interesser. Fylkesmannen oppfordrer kommunene til å benytte seg av regionalt planforum som en arena for dette. Saker meldes inn til Trøndelag fylkeskommune på postmottak@trondelagfylke.no.
- Ønsker kommunen avklaringer under utarbeidelse av planforslaget er det mulig å ta kontakt med Fylkesmannens fagavdelinger eller saksbehandler på kommunal- og justisavdelingen. Se kontaktliste.
- Kartverket tilbyr kvalitetssikring av arealplaner etter plan- og bygningsloven og vi minner om at det ved høring sendes ett eksemplar av SOSI-fil og pdf-fil til Kartverket Trøndelag på e-post: plantrondelag@kartverket.no

Med hilsen

Alf Petter Tenfjord (e.f.)
seksjonsleder
Kommunal- og justisavdelingen

Elisabeth Varsi Stubbrud
rådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Kommunal og justis: Elisabeth Varsi Stubbrud – 73 19 91 55

Klima og miljø: Maia Vardenær – 74 16 81 86 /Stein-Arne Andreassen - 73 19 92 12

Landbruk: Laila Marie Sorte – 73 19 92 87

Samfunnssikkerhet: Kaja Kristensen – 73 19 91 69

Oppvekst og velferd: Knut Olav Dypvik – 74 16 83 74

Helse og omsorg: Ann Marit Kristiansen – 74 16 82 14

Reindrift: Camilla Knutsen – 73 19 93 89

Kopi til:

Trøndelag fylkeskommune Fylkets hus, Postboks 2560 7735 STEINKJER

Fra: Sivert Dombu (Sivert.Dombu@rindal.kommune.no)

Sendt: 15.04.2019 10:05:00

Til: Postmottak Orkdal Kommune

Kopi: Ola T Heggem; Birgit Reisch

Emne: Kommuneplanens samfunnsdel for Orkland – planprogram på høring

Vedlegg:

Hei,

Rindal kommune foreslår at planprogrammet kan åpne for at følgende tema vurderes nærmere:

Orkland kommune vil komme til å utgjøre en vesentlig del av Orkdalsregionen, og regionsenteret vil være Orkanger. For å skape ei god utvikling av hele regionen i åra framover er det avgjørende at Orkland kommune aksler ledertrøya i regionsamarbeidet. Dette tilsier at Orkland kommune må stille seg åpen for å gå inn i ulike interkommunale samarbeidsordninger med andre kommuner i regionen, også i tilfeller der det ikke på kort sikt er noen åpenbar gevinst for Orkland kommune sjøl.

Mvh

Sivert Dombu

Rindal kommune

plan- og utviklingssjef

Tlf: 957 85 911

Epost fra og til Rindal kommune er offentlig.

Bevaringsverdig epost arkiveres og blir dermed synlig på postlista.

HØRINGSUTTAELSE FRA MATTILSYNET TIL PLANPROGRAM - KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL FOR NYE ORKLAND KOMMUNE

Vi viser til mottatt høringsbrev sammen med forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for nye Orkland kommune, datert 11.03.2019, jf deres ref 2019/20325.

Mattilsynet er statlig sektormyndighet, etter Matloven § 23, etter forhold som angår planter, fisk, dyr og mat, herunder drikkevann. I denne uttalelsen omtaler vi spesielt drikkevannshensyn.

REGELVERK OG NASJONALE FØRINGER

Vi vil spesielt fremheve følgende aktuelle paragrafer i gjeldende drikkevannsforskrift:

- **§ 12 Beskyttelsestiltak** setter klare krav til beskyttelse av vanntilsigsområde, uavhengig av renseprosesser i et vannforsyningsssystem
- **§ 26 Kommunens plikter** pålegger kommunene å ta drikkevannshensyn når den utarbeider arealdelen av kommuneplanen og reguleringsplaner, samt når den gir tillatelser etter relevant regelverk. Kommunen skal ta initiativ til interkommunalt plansamarbeid for å ivareta drikkevannshensynet der vannforsyningssystemet ligger i flere kommuner. Kommunen skal også, på bakgrunn av data fra Mattilsynet, ha oversikt over samtlige vannforsyningssystemer i kommunen for å ivareta sine forpliktelser etter folkehelseslovens kapittel 2.
- **§ 4 Forurensing** forbyr forurensing av drikkevann. Der det er fastsatt beskyttelsestiltak iht § 12 eller restriksjoner etter § 26 gjelder forbudet brudd på disse.
- **§ 9 Leveringssikkerhet.** Krever drifts- og beredskapsplaner som sikrer leveranse av tilstrekkelig mengde drikkevann til enhver tid.

Nasjonale mål for vann og helse ble vedtatt av Regjeringen 22. mai 2014. Kommuneplaner og reguleringsplaner skal legge disse til grunn. En informasjonsbrosjyre om de nasjonale målene for vann og helse er utgitt av Mattilsynet i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet. Her omtales blant annet krav til fornyelse av ledningsnett, innføring av bedre rutiner for drift og vedlikehold av vannbehandlingsanlegg og ledningsnett, anmodning om å knytte sammen utilfredsstillende separate og små fellesanlegg til felles vannforsyningsystem, bedre beskyttelsen av vannkildene og generelt øke funksjonssikkerheten i vannforsyningen.

Disse målene skal også legges til grunn ved utarbeiding av regionale planer etter **vannforskriften** og av aktuelle sektormyndigheter som forvalter tiltak som er av betydning for de nasjonale målene. Denne forskriften innebærer en mer helhetlig og økosystembasert forvaltning av ferskvann, grunnvann og kystvann i Norge ved utarbeiding av helhetlige forvaltningsplaner i henhold til rammedirektivet for vann (direktiv 2000/60/EF).

Hovedformålet med rammedirektivet er å beskytte, og om nødvendig forbedre, tilstanden i ferskvann, grunnvann og kystnære områder.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. I denne sammenheng vil vi spesielt minne om mål nr 6: «Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle». Dette tilhører nasjonale forpliktelser som alle kommuner også skal kjenne til.

MATTILSYNETS VURDERINGER

Vi kjenner til at kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er viktige styringsverktøy for alle kommunale etater, næringsliv og andre interesser fordi de sier noe om både situasjonen og utviklingen i kommunen. Siden arealdelen er juridisk bindende er det særlig viktig at den er godt gjennomtenkt og at den ivaretar kommunens behov i et langsiktig perspektiv.

Vannforsyning, herav til drikke og sanitære formål, er en grunnforutsetning for alle samfunnssektorer. I praksis vil den beste måten å beskytte drikkevann, grunnvannsforkomster og nedslagsfelt for drikkevann på være å benytte arealformål, hensynssoner og bestemmelser etter plan- og bygningsloven i kombinasjon med å stille krav til vannverkseier og vannforsyningssystem.

God og trygg vannforsyning er i tillegg av grunnleggende betydning for samfunnssikkerheten og folkehelsen. Kommunene og andre myndigheter og aktører må derfor ta særlige hensyn til å beskytte vannkildene og distribusjonssystemet i sitt arbeid.

Klimaendringer stiller i tillegg større krav til sikker vannforsyning. Kortere isleggingsperioder, periodevis stadig mere vind og større nedbørsmengder, men også lengre tørkeperioder, endrer etablert kunnskap. Råvannskvaliteten kan lokalt endres slik at nye rensebehov blir nødvendig mens tidligere sikre grunnvannskilder kan bli tørre.

KONKLUSJON

Vi erfarer at kommunens rolle på drikkevannsområdet synes stadig viktigere. Dette er i de siste årene også blitt formelt tydeliggjort blant annet gjennom § 26 i ny drikkevannsforskrift som pålegger kommunene å ta drikkevannshensyn i all sin arealplanlegging. I tillegg har regjeringen kommet med ulike nasjonale føringer som gir tydelige retningslinjer og forventninger for hvordan drikkevannsforvaltningen skal foregå rundt omkring i kommunene. Leveringssikkerheten er her av høyeste prioritet.

Vi ønsker lykke til med etableringen av nye Orkland kommune og ser frem til å få oversendt alle aktuelle planer til høring etterhvert som disse blir utarbeidet.

Med hilsen

Rolf Erling Holsdal
seniorinspektør

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

ORKDAL KOMMUNE
Postboks 83
7301 ORKANGER

Vår dato: 23.04.2019   **Vår referanse:** 201911967-3   **Vår saksbehandler:**
Deres dato: 11.03.2019   **Deres referanse:** 2019/20325   Eigil Kosi Jaren

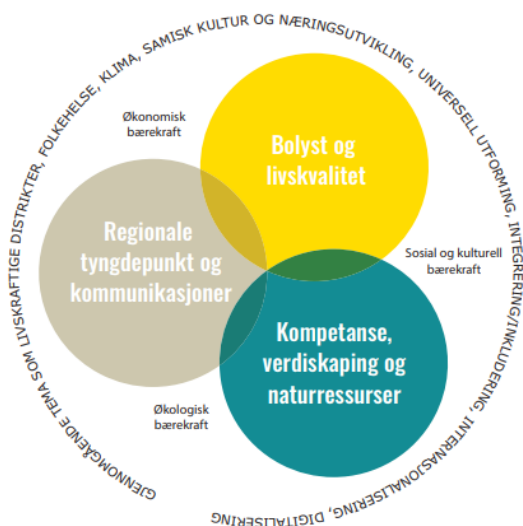
Fylkeskommunens uttalelse til planprogram for Kommuneplanens samfunnsdel for Orkland 2020 - 2032

Vi viser til brev datert 11.03.2019 med forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland kommune.

TRØNDELAGSPLANEN 2019-2030

Trøndelagsplanen ble vedtatt av fylkestinget i desember 2018 og skal være førende for alle andre planer og strategier for Trøndelag. Planen har tre temaområder:

- ❖ Bolyst og livskvalitet
- ❖ Senterstruktur og kommunikasjoner
- ❖ Kompetanse, verdiskaping og naturressurser

Det er viktig at kommuneplanens samfunnsdel følger opp de målsetninger som er satt gjennom Trøndelagsplanen og viser hvordan nye Orkland kommune bidrar til å imøtekomme retningsmålene for utviklingen vi ønsker i Trøndelag.

ØVRIGE REGIONALE PLANER OG STRATEGIER

Automatisk fredete kulturminner

Nye Orkland kommune strekker seg hele 88 km fra fjord til fjell, fra munningen av Trondheimsfjorden til fjellområdene i Trollheimen. Orkland har flere kulturminner og kulturmiljø av nasjonal og regional verdi. Denne kulturarven er ressurser som kommunen kan forvalte og benytte for bærekraftig verdiskaping og attraksjonsutvikling, kunnskap og opplevelser, stedsidentitet og folkehelse osv. Fylkeskommunen har startet planarbeidet med ny regional plan for kulturminner for et samlet Trøndelag. Vi ser frem til å samarbeide med nye Orkland kommune om forvaltning og utvikling av vår felles kulturarv. Når det gjelder oversikt over automatisk fredete kulturminner viser vi til den nasjonale kulturminnebasen Askeladden som gir en oppdatert status for registrerte automatisk fredete kulturminner i kommunen. En må imidlertid være oppmerksom på at Askeladden ikke kan oppfattes som en fullstendig oversikt over kommunens kulturminneressurser. Det er heller et uttrykk for nåværende kunnskapsstatus. Endret kunnskap og nye registreringsmetoder gjør at det stadig blir gjort nye funn. Dette gjør at de enkelte reguleringsplaner må sendes fylkeskommunen som høringsinstans for behandling og uttalelse. Utover dette viser vi til vårt innspill datert 12.04.19 (vedlagt).

Kulturminner

Orkdal og Meldal kommune inngår i nye Orkland kommune. Begge kommunene har igangsatt felles kulturminneplan (interkommunal kommunedelplan for kulturminner sammen med Orkla industrimuseum og Skaun kommune). Det forutsettes at dette viktige arbeidet videreføres og følges opp i strategi- og handlingsprogrammet. Historiske kulturminner og kulturmiljøer i nye Orkland kommune bør være en del av kommunens verdiskaping (økonomisk, sosial og kulturell/miljømessig stedsutvikling med kulturminner som ressurs) og folkehelse satsing med (digital) formidling og tilrettelegging av historiske kulturmiljøer i kommunen.

Regional vannforvaltningsplan

Regional vannforvaltningsplan setter konkrete miljømål for alt vann i Orkland kommune, iht. vannforskriften. De fleste vannforekomstene har mål om å nå god økologisk tilstand innen 2021 eller 2027. Dersom miljømålene skal nås er det svært viktig å unngå tiltak som forringer vannmiljøet, og det må gjennomføres en rekke miljøforbedrende tiltak innenfor flere sektorer. Orkland kommune inngår i svært positive og produktive kommunesamarbeid som jobber med nettopp dette; Orklavassdraget vannområde og Søndre Fosen vannområde. Kommuneplanens samfunnsdel må legge til rette for ønsket utvikling av miljøtilstanden i vann.

Samferdsel

Trøndelag fylkeskommune har fem delstrategier som til sammen utgjør fylkeskommunens plan for samferdsel. Delstrategiene er mobilitet, trafiksikkerhet, sjø, gods og veg. Kommunens samfunnsdel bør sees opp mot disse planene og målene som ligger i dem. Spesielt for Orkland vil en utvikling av det regionale vegnettet med fv. 710, fv. 714, fv. 700, fv. 701 og fv.65 være viktig for gods og næringstransport i regionen.

Kunnskapsgrunnlag

Utarbeidelse av et helhetlig og oppdatert kunnskapsgrunnlag som analyserer utfordringsbildet for kommunen bør være en del av arbeid med kommuneplanens samfunnsdel. Det vil være en del overlapp mellom den statistikken og kunnskapsgrunnlaget som er relevant for kommuneplanens samfunnsdel og andre kunnskapsgrunnlag som inngår i kommunenes virksomhet. Det er spesielt viktig at arbeidet med folkehelseoversikten ses i sammenheng med arbeidet med kunnskapsgrunnlaget til kommuneplanens samfunnsdel. Kommunen kan se til [Trøndelag i tall](#), både for inspirasjon og til hjelp i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget til kommuneplanens samfunnsdel.

Avslutningsvis

Vi håper noe av dette kan være til hjelp i planarbeidet og også i fremtidig arbeid med kommuneplanene. Trøndelag fylkeskommune bistår gjerne som samtalepartner dersom dette er ønskelig og vi ønsker dere lykke til med planarbeidet.

Med vennlig hilsen

Vigdis Espnes Landheim
Seksjonsleder

Eigil Kosi Jaren
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Innspill automatisk fredete kulturminner

Kopimottakere:

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG
STATENS VEGVESEN REGION MIDT TRONDHEIM KONTORSTED

Innspill automatisk fredete kulturminner

Kommuneplanens samfunnsdel for Orkland 2020-2032

Vår ref: 201911967

Dato: 12.04.19

V / Anne Haug

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Den skal gi rammer for planer og tiltak, og planer for bruk og vern av arealene. Kommuneplanen skal ivareta regionale og nasjonale mål i tillegg til de kommunale. Nasjonale og regionale mål for landskaps- og kulturminneinteresser er en naturlig del av disse. Kommuneplanen bør være et godt og viktig verktøy for forvaltning av kulturminner. Den er et nyttig redskap for å fastholde en arealpolitikk der ulike samfunnshensyn er vurdert. Dette inkluderer at vernehensyn er vurdert med sikte på å oppnå best mulig løsning for samfunnet og den enkelte. I en tid der detaljprosjekteringen i økende grad er styrt av utbyggingsinteresser knyttet til enkeltprosjekter, vil den overordnede planen få en stadig mer avgjørende rolle.

I følge retningslinjer fra Miljøverndepartementet bør kulturminner og kulturmiljøer brukes og forvaltes slik at verdiene i dem bevares og aktiviseres som et bidrag til en bærekraftig utvikling. Dette innebærer at kulturminnene og -miljøene skal gi premissene for bruk av arealer og ulike utbyggingstiltak.

Trøndelag fylkeskommune bidrar gjerne i et slikt arbeid i forhold til hvordan man kan ta vare på kulturarven på en best mulig måte også i framtida.

Digitalt sektorkart og kulturminneregister

Tilgang til kilder og grunnlagsdata er essensielt for en god og forutsigbar arealforvaltning. For at dette skal kunne skje må det finnes lett tilgjengelige registre og opplysninger om de kulturminnene som hittil er registrert.

Vi vil oppfordre til at det framtidig innarbeides som fast rutine at et digitalt sektorkart for kulturminner legges til grunn ved all planlegging. Den nasjonale kulturminnebasen Askeladden gir en oppdatert status for registrerte automatisk fredete kulturminner i kommunen. En må imidlertid være oppmerksom på at Askeladden ikke kan oppfattes som en fullstendig oversikt over kommunens kulturminneressurser. Det er heller et uttrykk for nåværende kunnskapsstatus. Endret kunnskap og nye registreringsmetoder gjør at det stadig blir gjort nye funn.

Regionalt viktige kulturminner og kulturmiljø

Nye Orkland kommune strekker seg hele 88 km fra fjord til fjell, fra munningen av Trondheimsfjorden til fjellområdene i Trollheimen. Orkland har flere kulturminner og kulturmiljø av nasjonal og regional verdi. Denne kulturarven er ressurser som kommunen kan forvalte og benytte for bærekraftig verdiskaping og attraksjonsutvikling, kunnskap og opplevelser, stedsidentitet og folkehelse osv.

Markant i hoveddalføret er de teknisk-industrielle kulturminnene og boligmassen knyttet til gruевirksomheten til Løkken Verk, Orkla Industrimuseum og den fredete Thamshavnbanen. Boligområdene på Nerøa er vurdert som bevaringsverdig småbystruktur. Vahaugen ved Svinsås er et særegent funn- og gravsted fra eldre jernalder, og på Rikstad ligger den best bevarte monumentalhaugen fra jernalder i dalføret. På Geita og Geitaneset ligger sjeldne boplasser fra vår eldste bosetningsfase samt en komplett gravplass fra jernalderen. Kong Øysteins havn ved Agdenes er en av få middelalderse havneanlegg i landssammenheng. På Sør-Leksa ligger en stor samling hustuffer fra steinalder og en av de lengste gravrøysene i fylket. Langs kommunens kystlinje og på

Sør-Leksa ligger dessuten en stor mengde krigsminner, bl.a. godt bevarte kystfort fra Agdenes befestninger samt fra okkupasjonstiden 1940-45.

For øvrig går viktige ferdselsårer gjennom Orkland kommune. Ved Agdenes bøyer Trondheimsleia inn Trondheimsfjorden, i Orklas dalføre går Pilegrimsleden fra Gudbrandsdalen og Den Trondhjemske postvei kommer inn i kommunen fra Rindalsskogen i vest.

Fylkeskommunen har startet planarbeidet med ny regional plan for kulturminner for et samlet Trøndelag. Vi ser frem til å samarbeide med nye Orkland kommune om forvaltning og utvikling av vår felles kulturarv.

Avsluttende presisering

Med utgangspunkt i usikkerheten med hensyn til hvor synlige og skjulte automatisk fredede kulturminner (fra før 1537) finnes, må fylkeskommunen ta forbehold om arealbruken når det gjelder slike. Trøndelag fylkeskommune presiserer derfor at det ved denne uttalelsen *ikke* gis samtykke til arealbruken. Dette gjør at de enkelte reguleringsplaner må sendes fylkeskommunen som høringsinstans for behandling og uttalelse.

Mange kommuner behandler først forslag til reguleringsplaner etter at det foreligger en kulturminnefaglig vurdering fra fylkeskommunen. Trøndelag fylkeskommune har gode erfaringer med denne fremgangsmåten. Gjennom denne praksisen kommer kulturminnevernet inn i et tidlig stadium av planprosessen, og kan være med å sette premissene for arealutnyttelsen innenfor et planområde. Eventuelle konflikter ryddes dermed av veien tidlig. Vi ber derfor om at det tas kontakt med kulturvernmyndighetene så tidlig som mulig i de ulike planprosesser.

KYSTVERKET

Midt-Norge

Orkdal kommune
postboks 83
7301 Orkanger

Deres ref.:

Vår ref.:
2019/1056-3

Arkiv nr.:

Saksbehandler:
Børre Tennfjord

Dato:
24.04.2019

Uttalelse til høring av planprogram for Kommuneplanens samfunnsdel for Orkland - Nye Orkland kommune - Trøndelag fylke.

Kystverket har mottatt planprogram for nye Orkland kommunes Samfunnsdel 2020-2032 til behandling og eventuelle uttalelse/innsjill.

Nye Orkland kommune ved Fellesnemnda, har i brev av 11.mars 2019 varslet oppstart av samfunnsplanutvikling for perioden 2020 til 2032, samt fremlagt et utkast til planprogram.

Planprogrammet, som er datert 07.04.2019, viser oss formål, utfordringer og problemstillinger, samt prosess og fremdrift i det kommende planarbeidet. Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for helhetlig planlegging, og skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for Orklandsamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede plandokumentet som skal ligge til grunn både for arealdelen og øvrig planverk i den nye kommunen.

Frist for innspill er satt til 25.april 2019.

Kystverket sine kommentarer

Kystverket har nå vurdert det fremlagte planprogrammet i lys av de rammevilkårene og retningslinjene direktoratet er satt til å forvalte. Våre primære interesser er først og fremst koplet til sjøarealene i planer og de sjønære arealene som kan sies å ha en virkning på ferdselsforholdene. Våre kommentarer til planarbeid er generelt knyttet til slike forhold.

Kystverket er en nasjonal etat for kystforvaltning og sjøverts samferdsel. Kystverket skal gjennom sitt arbeide ivareta nasjonale interesser og føringer og arbeider for å sikre god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk og forvaltning av farvannet, herunder effektiv og sikker sjøtransport og havnevirksomhet.

Kystverket har ansvaret for staten sin beredskap mot akutt forurensning og havnesikring i norske havner med internasjonal trafikk (ISPS).

Det tilrettelagte planprogrammet er kompakt og konkret utformet, med et systematisk og godt oppsett. Programmet gir en grei omtale av formålet med planen og de overordnede rammevilkårene om bærekraftig samfunnsutvikling, som vil gjelde for det kommende arbeidet.

Region Kystverket Midt-Norge

Sentral postadresse:	Kystverket Postboks 1502 6025 ÅLESUND	Telefon:	+47 07847	Internett:	www.kystverket.no
				E-post:	post@kystverket.no
For besøksadresse se	www.kystverket.no	Bankgiro:	7694 05 06766	Org.nr.:	NO 874 783 242

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

Vi får et godt innsyn i hvilke utfordringer, satsningsområder og prioriteringer den nye kommunen vil stå overfor i tiden etter 2020. Evnen man har til å identifisere både aktuelle, men også nødvendige planleggingsområder og tematiserte utredninger, har en direkte sammenheng med kommunen sin evne til å være en god samfunnsutvikler. Vi meiner kommunen sitt forslag til planprogram virker både fornuftig og tydelig og gir arbeidet med samfunnsdelen gode vilkår i fortsettelsen.

Kommunen må i sitt arbeide med samfunnsdelen ta en rekke hensyn, m.a. statlige og regionale planer og retningslinjer, som f. eks. rikspolitiske retningslinjer, som vil være bidrag til god utvikling av et godt fundament. I tilknytning til det videre arbeidet med samfunnsdelen for Orkland, ønsker vi å peke på denne type føringer og lokale virkninger. Som f.eks. Nasjonal havnestrategi – *Regjeringens strategi for effektive havner for å få mer gods på sjø* og Stortingsmelding 35 *På rett kurs – Forebyggende sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning*, er begge dokument og nasjonale føringer som vil prege samfunnsutviklingen fremover. *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning*, vedtatt 28.09.2018, er også planvilkår som vil påvirke en lokal samfunnsutvikling og må tas hensyn til i utviklingen av en god samfunnsdel for kommunen.

Interkommunal kystsonenplan for Trøndelag med tilhørende vedtekter, vil til en viss grad være rammevilkår og premisser som virker på den kommende utviklingen i kommunen.

Kystverket ønsker å vektlegge et framtidsrettet og godt samarbeid med den nye kommunen for å bidra til at samfunnet sine felles mål blir nådd på en best mulig måte. Vi ønsker på denne måten å peke på forhold som samfunnsdelen til Orkland kommune bør inneholde. Mellom annet er en samfunnsrettet tilretteleggelse av sjøaktiviteter, der sikring av ferdselsårene og fremkommelighet i farvannet, viktige element for både den marine og maritime næringsutviklingen. Det kan også være nødvendig for kommunen å utforme en langsiktig utvikling i et marint perspektiv, der ulike moment blir trukket inn som verdiskapende element i arbeidet med samfunnsplanen.

I tillegg vil det være formålstjenlig å vurdere sjøveien som en naturlig og reell tilkomstvei og et beredskapstilpasset alternativ i krisesituasjoner. Man ber kommunen ta høyde for dette i sin strategiske planlegging og de føringene som blir formulert i samfunnsplanen, mellom annet som resultat av arealbruk og vern i sjø.

Vi vurderer ikke planprogrammet å være i konflikt med nasjonale eller regionale hensyn og har derfor ingen ytterligere kommentarer.

Med hilsen

Harald Tronstad
regiondirektør

Børre Tennfjord
sjefingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:

Fylkesmannen i Trøndelag
Trøndelag fylkeskommune
Fiskeridirektoratet
Norges vassdrags- og energidirektorat
Statens vegvesen Region midt

Postboks 2600
Fylkets hus, Postboks 2560
Postboks 185 Sentrum
Postboks 5091, Majorstuen
Fylkeshuset

7734 STEINKJER
7735 STEINKJER
5804 BERGEN
0301 OSLO
6404 MOLDE

Vedlegg:

Likelydende brev sendt til:

Orkdal kommune
Agdenes kommune
Meldal kommune
Snillfjord kommune

Postboks 83 7301
Kvamsveien 2 7316
Rådhuset 7338
7257

Orkanger
LENSVIK
MELDAL
SNILLFJORD

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Orkland 2020-2032

Planprogrammet sier noe om hvorfor kommunen planlegger, hvordan det skal gjøres, hvem som skal involveres og når skal det foregå.

Orkland kommune etableres fra 1.1.2020. Intensjonsavtalen ble 31.10.16 underskrevet av Agdenes, Meldal, Orkdal og Snillfjord kommuner.

Intensjonsavtalen omtaler viktige områder for kommunen og er et godt grunnlag for prioriteringer i/setter rammene for den første kommuneplanens samfunnsdel for ny-kommunen:

“Vi skal sammen utvikle en aktiv, attraktiv og miljøvennlig kommune som et sterkt tyngdepunkt i sørvest-Trøndelag.”

Bakgrunn

Fellesnemnda for Orkland (de fire formannskapene) vedtok i møte 12.04.18:

1. Fellesnemnda ber prosjektleder starte opp prosessarbeid med kommuneplanens samfunnsdel og planstrategi. Innbyggerdialog og medvirkning er sentrale momenter i dette planarbeidet.
2. Følgende plandokumenter utarbeides i forbindelse med samfunnsdel og planstrategi:
  - a. Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse for Orkland kommune
  - b. Beredskapsplan for Orkland kommune
  - c. Overordnet digitaliseringsstrategi og gevinstrealiseringsplan
  - d. Oversikt over helsetilstanden i Orkland kommune
3. Plandokumentene skal være vedtatt av fellesnemnda innen kommunestyrevalget 2019.
4. Et overordna prinsipp er at helhetlig styring legges til grunn for kommunens virksomhet, og at det ikke legges opp til et mer omfattende plansystem enn nødvendig.

Arbeidet med overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse, beredskapsplan, digitaliseringsstrategi og oversikt over helsetilstanden vil startes opp og gå mer eller mindre parallelt med arbeidet med samfunnsdelen.

Formål med planarbeidet

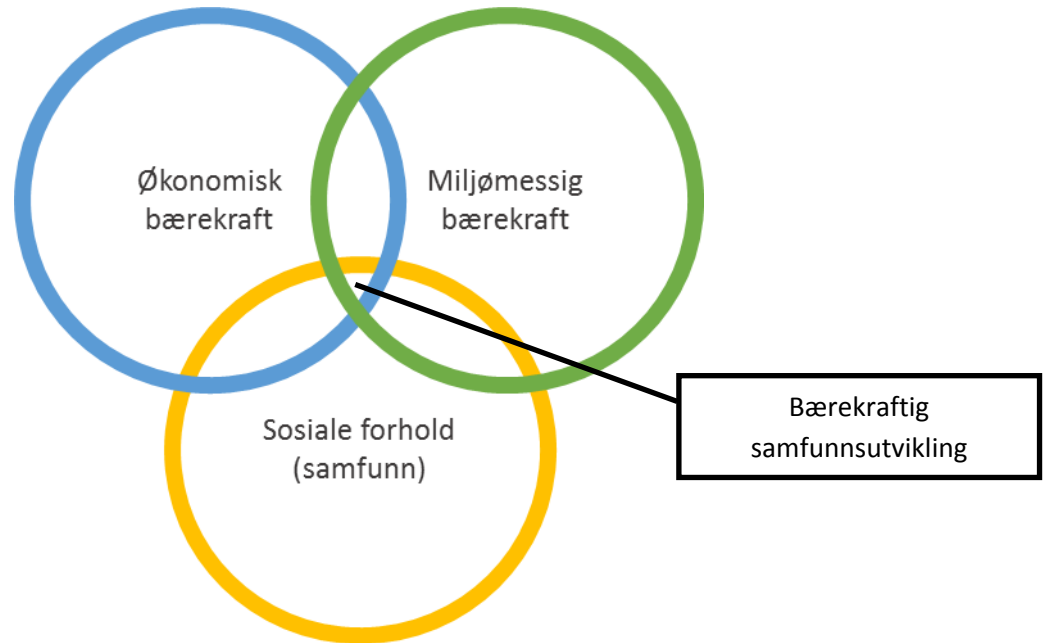
Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for helhetlig planlegging, og skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for Orklandsamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede plandokumentet som skal ligge til grunn både for arealdelen og øvrig planverk i kommunen. Uten dens styringsrammer vil planlegging og vedtak i Orkland kommune kunne stå i fare for å bli uoversiktlig, situasjonsbetinget og lite forutsigbart. Det er videre viktig med en tett kopling til økonomi- og handlingsplanen, og at strategiene avstemmes med de økonomiske realiteter. Planen vil også vurdere hvilke tiltak som skal settes i verk for å nå målsettingene i intensjonsavtalen.

Det er et klart ønske om at Orkland kommune skal ha planer på strategisk, taktisk og operativt nivå som er samordnet med samfunnsdelen og hverandre. Ved å starte med kommuneplanens samfunnsdel er det et ønske om å legge grunnlaget for en god, helhetlig og samskapende plankultur for nye Orkland kommune. Det legges opp til en prosess med vekt på politisk eierskap, samskaping og involvering av innbyggere, lag og foreninger,

næringsliv og særinteresser, for å skape et folkelig engasjement i arbeidet med å utvikle Orkland kommune i ønsket retning.

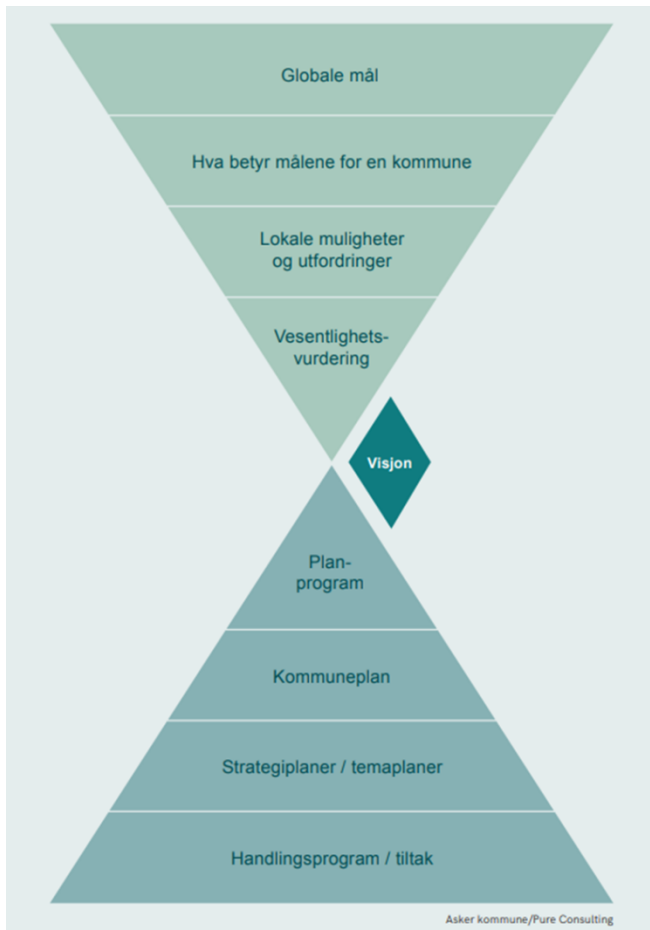
Bærekraftig samfunnsutvikling

En overordnet ramme for arbeidet med samfunnsdelen vil være målet om en bærekraftig samfunnsutvikling i Orkland, som reflekterer oppfølgingen av FNs bærekraftsmål. De fleste av bærekraftmåla har relevans, og vi stiller oss spørsmålet: Hva betyr bærekraftmåla for oss, hvordan kan Orkland bidra? Hvordan handler vi lokalt utfra en forståelse av at det er et gjensidig avhengighetsforhold mellom økonomisk bærekraft, miljømessig bærekraft og sosiale forhold? De fleste av målene er relevante for helsa og livskvaliteten for befolkningen i Orkland.

Figuren (kilde: Asker kommune) viser hvordan en kan trekke ned de globale bærekraftsmåla til lokal handling:

Den øverste trekanten viser at en starter bredt, for å snevre inn arbeidet, fra det globale til det lokale perspektivet.

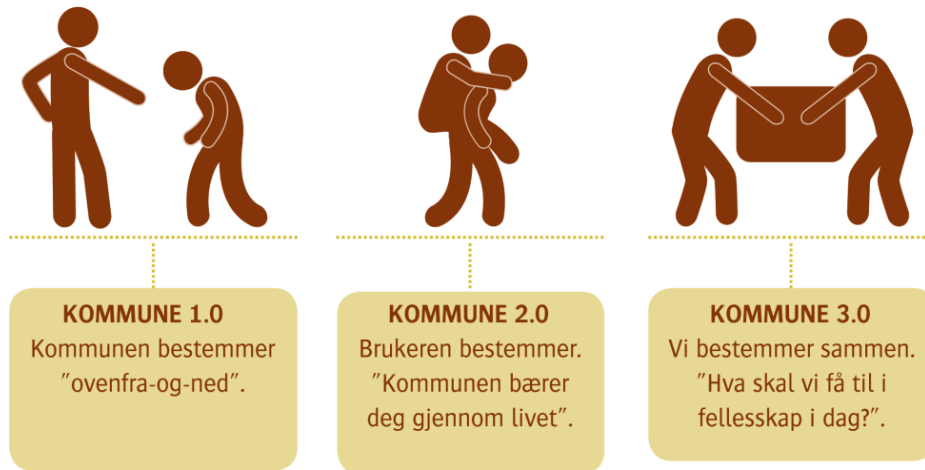
Den nederste trekanten viser hierarkiet av de lokale planene våre, der tiltakene blir nedfelt, for så å bli gjennomført.

«Samskaping»

Prinsippa for "kommune 3.0" slik som vist i figuren under skal ligge til grunn for bygginga av Orkland kommune. Sammen bygger vi Orkland!

Behov for utredninger

Kommunene som går inn i Orkland har kommuneplaner med ulik alder, oppbygging og prioriteringer. Strategisk næringsplan for Orkdalsregionen og intensjonsavtalen for sammenslåingen er felles for kommunen. Fellesnemnda har bestilt:

- Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse for Orkland kommune
- Beredskapsplan for Orkland kommune
- Overordnet digitaliseringsstrategi og gevinstrealiseringsplan
- Oversikt over helsetilstanden i Orkland kommune

Oppdateringer/sammenstilling av statistikk og prognoser vil være en del av grunnlagsarbeidet med samfunnsdelen. Noe av dette foreligger i økonomi- og handlingsplanen for Orkland som ble vedtatt av fellesnemnda, og lagt til grunn for kommunestyrenes budsjettbehandling i desember 2018.

Planstrategi

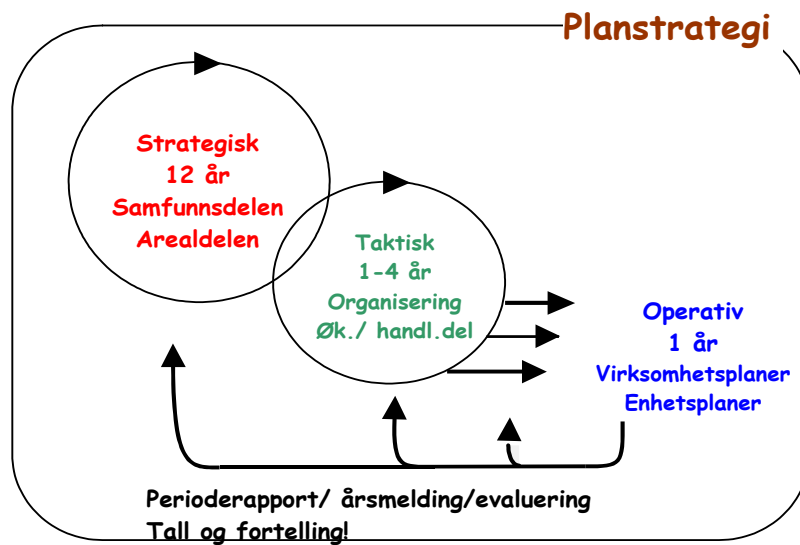
Alle kommuner skal innen ett år etter konstituering fastsette planstrategi for kommunen. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. For Orkland er det gjort et valg om at arbeidet med Samfunnsdelen har første prioritet. Arbeidet med planstrategien vil innlemmes i arbeidet med samfunnsdelen. Planstrategien skal fastsettes samtidig med vedtak av samfunnsdel.

Utvikling av kommunens plansystem

Som en del av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og planstrategi har nye Orkland kommune nå en unik mulighet til å starte helt på nytt og vektlegge plan som aktivt politisk/administrativt ledelsesverktøy, b.la. gjennom realistiske planer, bedre koblinger mellom planer og økonomi og gjennom strukturering, forenkling og færre planer.

Det vurderes flere ulike tilnærminger i arbeidet med å utvikle plansystemet:

- Kommuneplanens samfunnsdel synkroniseres med kommunal planstrategi
- Et felles kunnskapsgrunnlag for kommunens plan- og utviklingsarbeid
- Kunnskapsgrunnlaget (mulighets- og utfordringsdokument for kommunen som samfunn og som organisasjon) legges til grunn for all planlegging i kommunen, og kan suppleres ved ulike former for sektorplaner/temaplaner. Kunnskapsgrunnlaget justeres hvert år i forbindelse med rullering av kommuneplanens handlingsdel/økonomiplan og årsmeldinger.
- Realistisk planlegging gjennom tettere kobling mellom plan og økonomi
Det legges opp til realistisk planlegging gjennom en tett kobling mellom kunnskapsgrunnlag, kommuneplanens samfunnsdel, sektorplaner og kommuneplanens handlingsdel/økonomiplan, budsjett og årsmeldinger. Det skal være en tydelig tråd mellom de ulike planene/plannivåene.
- Mål og strategier i samfunnsdelen konkretiseres gjennom tiltak og prioriteringer i en 4-årig handlingsdel som utarbeides som en del av kommuneplanprosessen. I 2018 ble det utført et felles arbeid blant de fire kommunene for å fremme handlingsplan for Orkland. Dette arbeidet var nyttig og vil nå videreføres. Økonomiplanen inngår som en del av kommuneplanens handlingsdel og rulleres årlig jfr. kommunelovens bestemmelser. I

kommuneplanens handlingsdel/økonomiplan konkretiseres det hvordan kommuneplanens mål og strategier gjennom tiltak, prioriteringer og ressurser skal følges opp de påfølgende år, innenfor kommunens økonomiske rammer. Gjennom perioderapporter og årsmeldingen vurderes det om utviklingen går i ønsket retning.

- Forenkling gjennom å vurdere behovet for egne planer kontra delstrategier. Det skal vurderes om- og ev. hvilke temaer det skal utarbeides sektorplaner for, og om disse skal ha status som kommunedelplaner etter bestemmelsene i plan og bygningsloven. Klima- og miljø, helse, folkehelse, oppvekst, samferdsel, kulturminner og næring er eksempel på temaer som vurderes. Skal slike tema ha egne kommunedelplaner, eller vil samfunnsdelen gi tydelige nok signaler for ønsket utvikling og danne utgangspunkt for tema-/ fagplaner? Alternativt kan en utvikle egne delstrategier for valgte tema som næring, og strategiene vil da kunne følges opp med mer konkrete fag- og temaplaner.
- Fokus på å utvikle plankulturen i den nye kommunen. Som en del av arbeidet med å utvikle kommunens plansystem som politisk/administrativt ledelsesverktøy satses det målretta med å utvikle plankulturen i kommunen med vekt på plan som et aktivt og levende arbeidsredskap, som legger føringer på arbeidet med å videreutvikle kommunen som samfunn og som organisasjon.

Organisering av planarbeidet

Arbeidsutvalget for fellesnemnda er styringsgruppe for planarbeidet inntil det nye kommunestyret og formannskapet er på plass.

Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel inngår som del av studiet "Prosessledelse og prosjektdesign våren 2019. Ca 30 medarbeidere i Orkland deltar. Prosjektgruppe samfunn har ansvaret for det administrative arbeidet med samfunnsplanprosessen. Gruppen ledes av ass. rådmann/ kommunalsjef for samfunn Orkland, Petter Lindseth. Øvrige deltakere er:

Ingvill Kvernmo, prosjektleder for Orkland, rådmann i Orkland
Atle Wormdal, miljø/klima
Steinar Larsen, kommunikasjon
Olav Dombu, kommunikasjon
Johanne Opheim, folkehelse
Lena Marie Hansen, tillitsvalgt Delta
Kristin Gjersvoll Wangen, kommunalsjef for helse og mestring i Orkland
Ingvill Kanestrøm, plan
Ingrid Voll, plan

I tillegg er det definert fire områder med prosjektgrupper:

1. Nivellering av tjenestenivå, økonomi- og handlingsplanen – «Solid styring i Orkland»
2. Bedre tverrfaglig innsats – oppvekst, helse og mestring
3. Arbeidsgiverpolitikk for Orkland – «Best i møter med mennesker»
4. Digitalisering – hvordan bruke teknologi for å få bedre tjenester

Politisk forankring/vedtaksorgan i 2019 vil fram til oktober være Fellesnemnda og arbeidsutvalget (AU) for Orkland. Det nye kommunestyret for Orkland skal vedta kommuneplanens samfunnsdel i 2020. Politisk involvering/forankring vil være en prioritert oppgave under planarbeidet.

Medvirkning

For å skape en god samfunnsdel er det nødvendig med brede medvirkningsprosesser. Vi vil bruke ulike former for medvirkning underveis i prosessen for å sikre at planen gir uttrykk for både innspill og behov fra ulike interessenter i befolkningen, for eksempel næringsliv.

Etter en interessentanalyse vil det bli ulike former for medvirkning underveis i prosessen:

- Oppsøkende virksomhet til eksisterende arenaer
- Gjestebud med inviterte målgrupper
- Innbyggerundersøkelse
- Dialogmøter
- Åpne møter
- En egen kommunikasjonsstrategi for kommuneplanprosessen

Det legges opp til interaktive møter med bruk av digitale verktøy som gir innspill umiddelbart fra deltakerne, og innspillene blir lagret og tatt med videre i prosessen.

Framdriftsplan

Aktivitet	Ansvarlig	Tid
Dialogmøter: Idrettsråd Reiseliv/mat Kulturdiallog Næringsforening Landbruk Trollheimen Sijte Barn/unge Listen er ikke uttømmende	Prosjektgruppe samfunn	08.01.19, og flere møtepunkt 04.02.19, og flere møtepunkt 04.03.19 Ikke fastsatt Ikke fastsatt Ikke fastsatt høst 2019
Innbyggerundersøkelse (-r)	Prosjektgruppe samfunn	Våren 2019
Intern medvirkning/egne ansatte og politikere: Alle godfotsamlinger (sektorvise samlinger for alle ansatte) Felles kommunestyresamling med tema demokrati og samhandling. De kommunale rådene inviteres også.	Prosjektleder for Orkland, ledergruppen Orkland	Vinter 2019 Vår 2019
Første gangs behandling av planprogram	Prosjektleder Orkland/fellesnemnda	07.03.19
Høring/offentlig ettersyn		Mars/april
Fastsetting av planprogram	Fellesnemnda	23.05.19
Planarbeid kommuneplanens samfunnsdel, første utkast drøftes i august/september	Prosjektgruppe	Vår/sommer/høst 2019
Første utkast drøftes	Prosjektgruppe/fellesnemnd/AU	September
Ferdigstilling av planforslag	Prosjektgruppe/kommunestyret	Oktober
Første gangs behandling av planforslag og planstrategi for Orkland	Rådmann/kommunestyret	Uke 44
Høring/offentlig ettersyn. Åpne møter		Minimum 6 uker
Vedtak av kommuneplanens samfunnsdel og fastsetting av Orklands planstrategi for første 4-årsperiode	Rådmann/kommunestyret	Februar 2020
Etter vedtak: Samfunnsdelen brukes som utviklingsverktøy og har stor legitimitet	Alle	2020 ->

Saksframlegg

Saksbehandler
Petter Lindseth

Dato
15.05.2019

Arkivreferanse
2019/4511-1

Saksgang		
Saknummer	Utvalg	Møtedato
24/19	Arbeidsutvalg Orkland	23.05.2019

Prosessplan - sammen bygger vi Orkland

Prosjektleders innstilling

Arbeidsutvalget, som styringsgruppe for utviklingsarbeidet «Sammen bygger vi Orkland», tar prosessplanen til orientering.

Bakgrunn for saken

Arbeidsutvalget for fellesnemnda er styringsgruppe for arbeidet med samfunnsdelen i kommuneplanen, samt planstrategi for Orkland. Dette vil være 1. generasjons overordna plandokumenter for den nye, sammenslåtte kommunen. Etter plan- og bygningsloven skal kommunen ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for helhetlig planlegging, og skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for Orklandsamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede plandokumentet som skal ligge til grunn både for arealdelen og øvrig planverk i kommunen. Uten dens styringsrammer vil planlegging og vedtak i Orkland kommune kunne stå i fare for å bli uoversiktlig, situasjonsbetinget og lite forutsigbart. Det er videre viktig med en tett kopling til økonomi- og handlingsplanen, og at strategiene avstemmes med de økonomiske realiteter. Arbeidet med samfunnsdelen kan sees å være på nivået for strategisk planlegging, der store utviklingstrekk og retningsgivende innsatsmønster fastsettes. Det er et klart ønske om at Orkland kommune skal ha planer på strategisk, taktisk og operativt nivå som er samordnet med samfunnsdelen og hverandre. Ved å starte med kommuneplanens samfunnsdel tidlig er det et ønske om å legge grunnlaget for en god, helhetlig og samskapende plankultur for nye Orkland kommune. Det legges opp til en prosess med vekt på politisk eierskap, samskapning og involvering av innbyggere, lag og foreninger, næringsliv og andre interessenter, for å skape et folkelig engasjement i arbeidet med å utvikle Orkland kommune i ønsket retning. Dette underbygger erkjennelsen av at prosjektet vil strekke seg lengre enn å skape kommuneplanens samfunnsdel, men innebære påfølgende og kontinuerlige prosesser i etterkant av vedtatt plan

Denne prosessplanen er en del av utviklingsarbeidet som nå skjer for å forberede grunnen for den nye kommunen. Foruten «Sammen bygger vi Orkland», er følgende prosjektgrupper i arbeid:

- «Solid styring inn i Orkland» Nivellering av tjenestenivå, økonomi- og handlingsplanen
- «Tidlig tverrfaglig innsats» Oppvekst, helse og mestring
- «Best i møte mellom mennesker» Arbeidsgiverpolitikk for Orkland
- Digitalisering for bedre tjenester

Prosessplanen beskriver hvordan arbeidet er lagt opp, og det skal munne ut i følgende resultatmål:

- En samfunnsdel for Orkland kommune 2020-2032, samt planstrategi 2020-2024.

- Vedtatt planprogram for samfunnsdelen
  - Gjennomført spørreundersøkelse for innbyggere
  - Gjennomførte dialogmøter med interessenter og bearbeiding av innspill
- Kommunikasjonsplan for intern og ekstern medvirkning
- Sammenhengende og helhetlig plansystem med god kobling mellom strategisk, taktisk og operativt nivå

Dette plan- og utviklingsarbeidet er i hovedsak finansiert av skjønnsmidler fra fylkesmannen, samt OU-midler fra KS. Ansattes tidsbruk i prosjektgruppene regnes som kommunal egenandel.

Prosessplanen har en ambisiøs og selvpålagt tidsplan. Planen må leses som et dynamisk arbeidsdokument, der tiltak og aktiviteter endres og utvikles i takt med prosessens forløp. Det tas forbehold om at medvirkningen (spørreundersøkelse, dialogmøter, folkemøter) kan ta noe lengre tid enn planlagt. Lovverket sier at en planstrategi må vedtas av kommunestyret innen ett år etter kommunevalget.

SAMMEN BYGGER VI #ORKLAND

PROSESSLEDELSE OG PROSJEKTDESIGN FOR
SAMMENSLÅINGSKOMMUNER

PROSESSPLAN
VÅREN 2019
PROSJEKTGRUPPE SAMFUNN

VERSJON 15.05.2019

Innhold

BAKGRUNN OG PROBLEMSTILLING	3
PROBLEMSTILLING	4
FORMÅL	4
RESULTATMÅL	4
INTERESSETER	5
ORGANISERING AV ARBEIDET	8
ROLLER OG ANSVAR.....	9
PROSESSDESIGN	11
MILEPÆLER	12
FRAMDRIFT - AMBISJON	13
KOMMUNIKASJONSPLAN FOR INTERN MEDVIRKNING.....	14
KOMMUNIKASJONSPLAN FOR EKSTERN MEDVIRKNING	17
KRITISKE SUKSESSFaktorER.....	21

BAKGRUNN OG PROBLEMSTILLING

I juni 2017 vedtok Stortinget at kommunene Agdenes, Meldal, Orkdal og deler av Snillfjord sammen skal danne nye Orkland kommune fra 1. januar 2020.

Den nye kommunen vil bestå av i overkant av 18.000 innbyggere.

Proessen fram til ny kommune bygger på tillit og raushet, og en likevekt mellom de fire kommunene. Sammen skal vi utvikle en aktiv, attraktiv og miljøvennlig kommune som et sterkt tyngdepunkt sørvest i Trøndelag.

Av plan- og bygningsloven §11-1 fremkommer det at kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for helhetlig planlegging, og skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for Orklandsamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede plandokumentet som skal ligge til grunn både for arealdelen og øvrig planverk i kommunen. Uten dens styringsrammer vil planlegging og vedtak i Orkland kommune kunne stå i fare for å bli uoversiktlig, situasjonsbetinget og lite forutsigbart. Det er videre viktig med en tett kopling til økonomi- og handlingsplanen, og at strategiene avstemmes med de økonomiske realiteter.

Arbeidet med samfunnsdelen kan sees å være på nivået for strategisk planlegging, der store utviklingstrekk og retningsgivende

innsatsmønster fastsettes (Amdam, 2011, s.137). Det er et klart ønske om at Orkland kommune skal ha planer på strategisk, taktisk og operativt nivå som er samordnet med samfunnsdelen og hverandre. Ved å starte med kommuneplanens samfunnsdel er det et ønske om å legge grunnlaget for en god, helhetlig og samskapende plankultur for nye Orkland kommune.

I og med at dette er et kommunalt utviklingsarbeid, vil det kreve aksept og legitimitet fra flere hold, fra horisontale og vertikale maktstrukturer. Det gjelder styringsnivå i de fire kommunene, fylke og stat, i tillegg til styringssystemene blant frivillig, privat og offentlig sektor, derunder folkevalgte (Amdam, 2011, s 118). Amdam (2011, s.122) peker på at planleggingslegitimitet i all hovedsak må vinnes og holdes ved like gjennom egne aktiviteter. Med dette til grunn legges det opp til en prosess med vekt på politisk eierskap, samskaping og involvering av innbyggere, lag og foreninger, næringsliv og andre interessenter, for å skape et folkelig engasjement i arbeidet med å utvikle Orkland kommune i ønsket retning. Dette underbygger erkjennelsen av at prosjektet vil strekke seg lengre enn å skape kommuneplanens samfunnsdel, men innebære påfølgende og kontinuerlige prosesser i etterkant av vedtatt plan (Amdam, 2011, s 129).

SAMMEN BYGGER VI
#ORKLAND

PROBLEMSTILLING

Hvordan skape en god, helhetlig og samskapende plankultur for nye Orkland kommune?

FORMÅL

Kommuneplanens samfunnsdel skal bli et utviklingsverktøy med stor legitimitet

RESULTATMÅL

- En samfunnsdel for Orkland kommune 2020-2032, samt planstrategi 2020-2024.
- Vedtatt planprogram for samfunnsdelen
  - Gjennomført spørreundersøkelse for innbyggere
  - Gjennomførte dialogmøter med interessenter og bearbeiding av innspill
- Kommunikasjonsplan for intern og ekstern medvirkning
- Sammenhengende og helhetlig plansystem med god kobling mellom strategisk, taktisk og operativt nivå

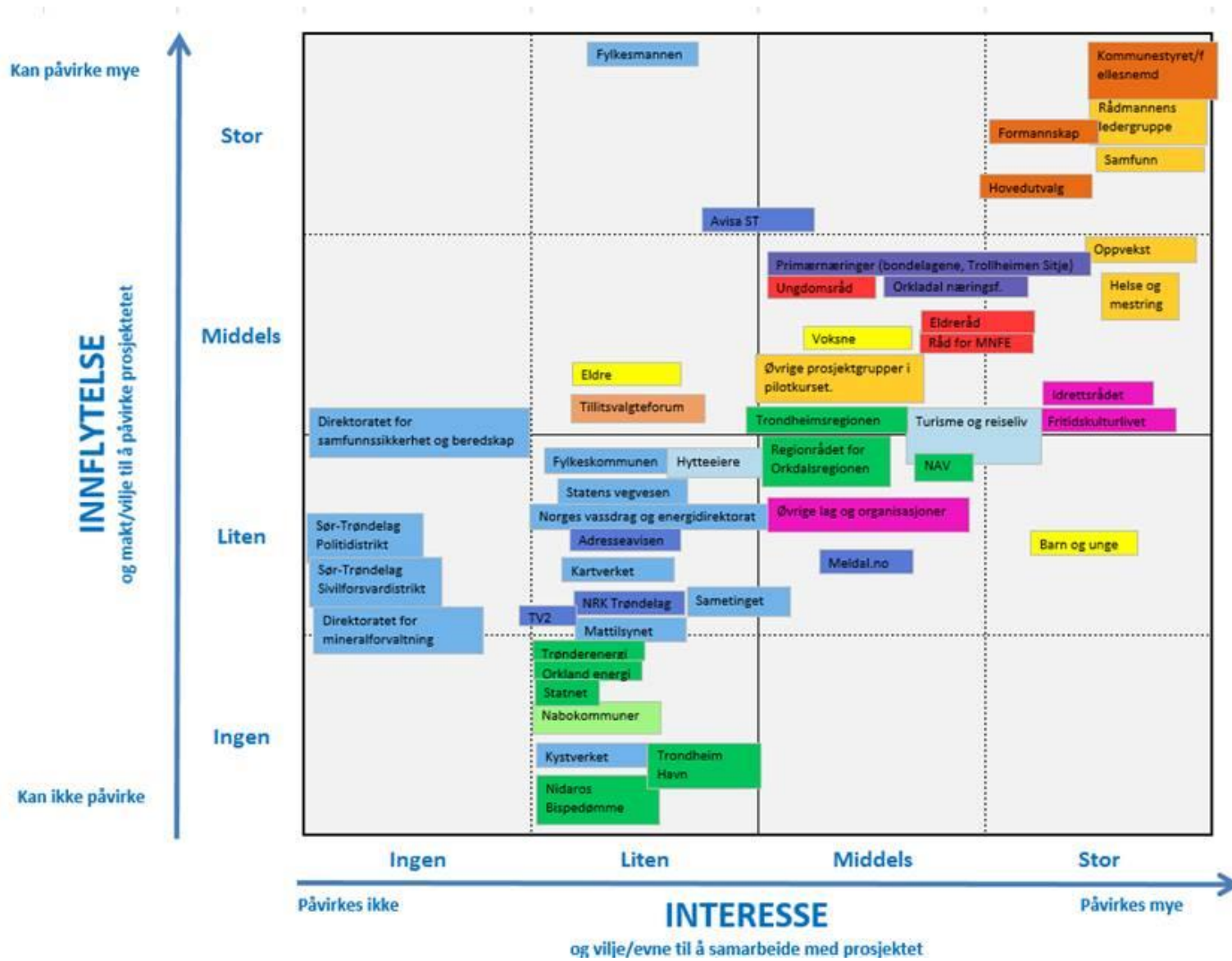
INTERESSETER

I interessenthjulet fremstilles interessentene for utvikling av en samfunnsdel for Orkland kommune. Det er både interessenter som deltar i prosjektet, og interessenter som kan påvirke eller blir påvirket uten selv å være en del av prosjektet.

Hjulet er dynamisk, og prosjektgruppen er innforstått med at justeringer og endringer av interessenter vil forekomme underveis.

På de to neste sidene presenteres interessentene i en figur og tabell som viser deres interesse og innflytelse i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel for Orkland kommune. Her har vi benyttet DIFI sin mal for interessentregister.

Folkevalgte	Kommunestyret (fellesnemnda til okt'19) Formannskap Hovedutvalg
Innbyggere	Barn og unge Voksne Eldre
Ansatte	Rådmannens ledergruppe Helse og mestring Oppvekst Samfunn Øvrige prosjektgrupper i pilotkurset
Tillitsvalgte	Tillitsvalgtforum Orkland
Brukergrupper	Eldreråd Ungdomsråd Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne
Lag og foreninger	Idrettsråd Fritidskulturlivet Øvrige lag og organisasjoner
Næringsliv	Orkladal Næringsforening Primærnæringer (bondelagene, reindrift)
Media	Avisa Sør-Trøndelag NRK Trøndelag TV2 Adresseavisen Meldal.no

Stat og fylke	Fylkesmannen Fylkeskommunen Statens Vegvesen NVE Kartverket Mattilsynet Kystverket Sametinget Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) Sør-Trøndelag sivilforsvarsdistrikt Direktoratet for mineralforvaltning (DirMin) Sør-Trøndelag politidistrikt
Besøkende	Hytteiere Turisme og reiseliv
Nabokommuner	
Andre	Trondheim Havn Nidaros Bispedømme Regionrådet for Orkdalsregionen Trondheimsregionen NAV Trønderenergi Orkland energi Statnett

ORGANISERING AV ARBEIDET

Oppdragsgiver: Nye Orkland kommune ved fellesnemnda inntil det nye kommunestyret er konstituert og i virksomhet fra oktober 2019

Styringsgruppe: Arbeidsutvalget for fellesnemnda

Oppdragseier: Prosjektleder for Orkland, Ingvill Kvernmo, og ledergruppen for Orkland

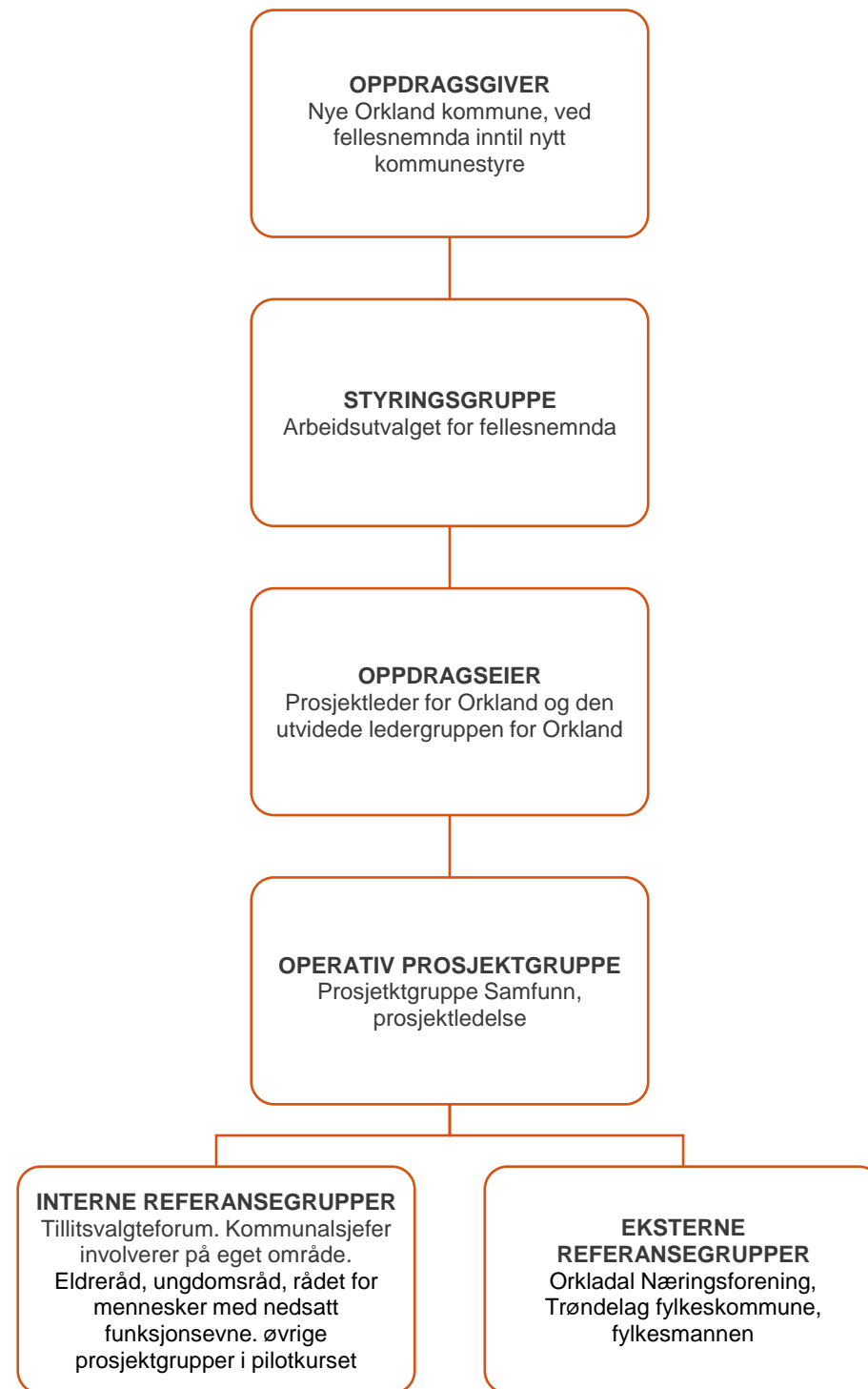
Operativ prosjektgruppe: Prosjektgruppe Samfunn – «Sammen bygger vi Orkland»

Prosjektledelse: Petter Lindseth og Johanne Opheim

Interne referansegrupper: Tillitsvalgteforum. Kommunalsjefer involverer på eget område. Eldreråd, ungdomsråd, rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. De andre prosjektgruppene i pilotkurset prosessledelse og prosjektdesign. Eventuelt andre

Eksterne referansegrupper: Orkladal Næringsforening, Trøndelag fylkeskommune og fylkesmannen i Trøndelag gjennom regionalt planforum og som høringsinstanser

Prosjektet baseres på nært tverrfaglig samarbeid og medvirkning

ROLLER OG ANSVAR

Oppdragsgiver

Oppdragsgiver er Nye Orkland kommune representert ved fellesnemnda inntil nytt kommunestyre er konstituert oktober 2019. Intensjonsavtale av 31.10.2016 inneholder mål og intensjoner for kommune-sammenslåingen inntil ny samfunnsdel og planstrategi er vedtatt. Oppdragsgiver vedtar endelig planprogram for samfunnsdelen juni 2019.

Styringsgruppen

Arbeidsutvalget for fellesnemnda er styringsgruppe. Styringsgruppens rolle er «å godkjenne prosjektplan og prosjektorganisasjon». Bidra til framdrift ved å «påse at prosjektet følger tidsplaner og budsjett og leverer som avtalt» (Andersen, 2016), og være et beslutningsorgan som tar overordnede avgjørelser i gjennomføringen av prosjektet.

Oppdragseier

Oppdragseier er prosjektleder for Orkland, Ingvill Kvernmo, og den utvidede ledergruppen for Orkland. Har ansvar for prosjektet på vegne av oppdragsgiver og rapporterer til denne.

Videre skal styringsgruppen «bistå prosjektlederen ved å påse at beslutningstakerne og de som skal stille ressurser til rådighet, oppfyller sine forpliktelser til de tider man har avtalt» (Andersen, 2016)

Oppdragseier må sikre tverrfaglighet og kopling mellom de øvrige prosjektgruppene i pilotkurset prosessledelse og prosjektdesign og prosjektgruppe samfunn – «Sammen bygger vi Orkland».

Operativ prosjektgruppe

Den operative prosjektgruppen består av ansatte ved ulike enheter i de fire Orklandskommunene. Gruppen er utpekt og sammensatt ut ifra hvilke funksjoner man er innplassert etter i Orkland.

Gruppen består av prosjektleder/ ny rådmann i Orkland Ingvill Kvernmo, ass.rådmann og kommunalsjef samfunn i Orkland Petter Lindseth, fagleder plan i Orkland Ingrid Voll, kommunalsjef helse og mestring i Orkland Kristin Wangen, kommunikasjonsrådgiver i Orkland Steinar Larsen, kommunikasjonskonsulent i Orkland Olav Dombu, klima- og miljøkoordinator i Orkland Atle Wormdal, tillitsvalgt Delta Lena Marie Hansen, folkehelsekoordinator i Orkland Johanne Opheim, og rådgiver i Orkland Ingvill Kanestrøm.

Gruppen skal ha en tydelig rolle underveis i selve prosjektet og skal delta i utforming av mål, prosessdesign, metoder for involvering, interessentanalyser og tidsplan. Gruppen skal bidra til gjennomføring av verksteder, inkludert for- og etterarbeid. Involvering i verkstedarbeid gjelder også de andre prosjektgruppene i pilotkurset. Videre er denne gruppen drivere av prosjektet og støtter prosjektledelsen, og involverer aktuelle aktører. Gruppen er tverrfaglig sammensatt og bidrar til refleksjon i arbeidet fra ulike ståsted underveis i prosessen.

Prosjektledelsen

Prosjektledelsen består av Petter Lindseth og Johanne Opheim. Deres rolle er å påse at arbeidet følger oppsatt plan, leverer til avtalte frister, og står for kommunikasjonen med oppdragseier og styringsgruppe. Prosjektledelsen arrangerer møter i arbeidsgruppen, tilpassede verksted for aktuelle aktører, og andre nødvendige møter underveis i arbeidet. Prosjektledelsen skal bidra til motivasjon, framdrift og en dynamisk prosess som skal oppnå prosjektets formål i størst mulig grad.

Intern og ekstern referansegruppe

De interne og eksterne referansegruppene vil variere etter behov, og består av aktører som kan bidra med råd i faglige spørsmål.

De øvrige prosjektgruppene i pilotkurset prosessledelse og prosjektdesign er:

- «Solid styring inn i Orkland» Nivellering av tjenestenivå, økonomi- og handlingsplanen
- «Tidlig tverrfaglig innsats» Oppvekst, helse og mestring
- «Best i møte mellom mennesker» Arbeidsgiverpolitikk for Orkland
- Digitalisering for bedre tjenester

PROSESSEDIGN

Utvikling av kommuneplanens samfunnsdel for Orkland kommune vil kreve involvering i flere runder, med ulike aktører, på ulike arenaer og på ulike nivå. Arbeidsform må derfor tilpasses hver enkelt situasjon og behov.

Arbeidet vil avhenge av prosessplanen, dialog mellom ulike aktører, tid til rådighet, og ressurser. Justeringer av tidslinjen vil derfor forekomme underveis i prosjektperioden.

Full oversikt over alt av aktiviteter som må gjennomføres i løpet av prosjektet er ikke på plass ved utarbeidelse av prosjektplanen. Mellommenneskelige relasjoner som oppstår på ulike arenaer vil virke inn på kunnskap og påvirke handlinger underveis i prosessen. Med utgangspunkt i de viktigste milepælene i prosjektet, har logiske aktiviteter og detaljer kommet til.

Arbeidet er en dynamisk prosess og vil være delvis overlappende.

Ulik forståelse og uenigheter kan by på utfordringer. Samtidig anses uenighet å være en hovedkilde til kreativitet i grupper (Levin & Rolfson, 2004:144). Forester (2006) viser til bruk av strategier for å utforske utfordringer, muliggjøre læring og samtidig bygge relasjoner i en gruppe for å skape felles drivkrefter. Med støtte i faglitteratur (Farner, 2013) og kurssamlinger (Skogstad, 2019) har for eksempel kjennetrekke fra IGP-metoden, og flippover med gullapper som hjelpemiddel blitt benyttet. Eksempelvis i

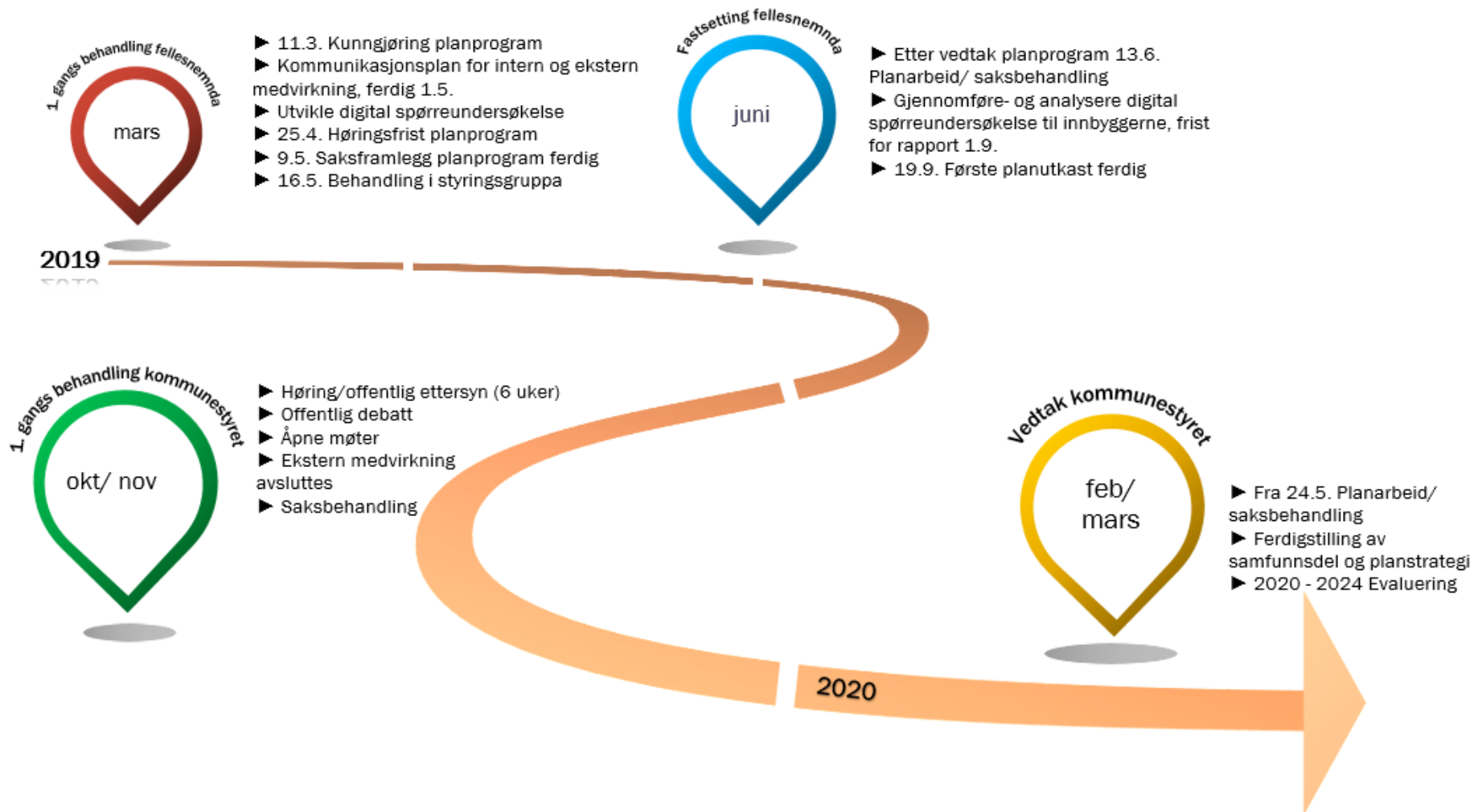
utarbeidelse av formål, resultatmål, tidslinje, interesser, og suksessfaktorer.

I det følgende skisseres prosjektets milepæler og tidslinje. Dette for å enkelt synliggjøre hovedfaser, aktiviteter, arbeidsmåter, aktører og milepæler (ref. www.utviklingskompetanse.no)

MILEPÆLER

1. Kommunikasjonsplan for ekstern medvirkning (ref. interessentanalysen, alle dialogmøter):
  - a. Dialogmøte med næringslivet (mars 2018)
  - b. Dialogmøte med Idrettsrådene i Orklandskommunene (8.1.19)
  - c. Dialogmøte med reiselivsnæringa Orkland (4.2.19)
  - d. Dialog med fritidskulturlivet under Vinterlarm i Meldal (4.3.19)
  - e. Øvrige dialogmøter
2. Kommunikasjonsplan for intern medvirkning (ref. interessentanalysen, alle dialogmøter):
  - a. Alle godfotsamlinger – digitalundersøkelsen
  - b. Felles kommunestyresamling med tema demokrati og samhandling
  - c. Andre møtepunkt internt
3. Digital spørreundersøkelse til innbyggerne
4. Planprogram/prosessplan
  - a. 1.gangs behandling februar 2019
  - b. Høring mars/april 2019
  - c. Fastsetting av planprogram 23.mai 2019
5. Kommuneplanens samfunnsdel
  - a. 1.utkast august/september 2019
  - b. Ferdigstilling september/oktober 2019
  - c. Planforslag samfunnsdel og planstrategi behandles første gang uke 44 (siste uke i okt)
  - d. Høring (min 6. uker)
  - e. Vedtak og fastsetting februar 2020
6. Samfunnsdelen brukes som et utviklingsverktøy med stor legitimitet etter politisk vedtak

FRAMDRIFT - AMBISJON

KOMMUNIKASJONSPLAN FOR INTERN MEDVIRKNING

Interne interessenter	Type medvirkning	Metode for medvirkning	Kommunikasjon	Tid/sted	Ansvarlige	Frist
Folkevalgte	Felles kommunestyresamling 4. juni 2019 med tema «Demokrati og samhandling» - eget program er utarbeidet	Paneldebatt. Mentimeter koplet etter (hvert) deltema på samlingen. Gruppediskusjoner.	<u>Før:</u> Forhåndsomtale på digitale plattformer Pressemelding lokalavis <u>Etter:</u> Presentasjon av arr. på digitale plattformer. Video-enquete med politikere	4.juni 2019, sted ikke avklart.	Are og Ingvill	
	Kommunestyresamling-overlevering fra fellesnemnd, samt handlingsplanarbeid			24-25. okt.	Ingvill	
Ansatte	Lederforum Orkland – verdi- og visjonsarbeid	Gruppearbeid – verksted (inkl. Mentimeter)		aug/ sept.	Ledergruppen	
	Ledernetverkene innen hvert av områdene: Helse og mestring, oppvekst, samfunn	Gruppearbeid – verksted (inkl. Mentimeter?)	Godfotsamlinger er presentert på digitale plattformer	aug/sept.	Ledergruppen	
	Oppvekst: Oppfølging av kommunevåpenprosessen-	Oppvekst avgjør.			Eva	

Interne interessenter	Type medvirkning	Metode for medvirkning	Kommunikasjon	Tid/sted	Ansvarlige	Frist
	medvirkning barn og unge					
	Videreutvikling godfotsamlinger ansatte	Spørreundersøkelse? Mentimeter?		Høsten	Ingvill og ledergruppen	
	Innspill fra prosjektgruppene i pilotkurset	Samordningsmøter		Juni →	Petter og Johanne	
Tillitsvalgteforum Orkland	Informasjonsmøte/statusmøte Åpne opp for innspill	Presentasjon. Gruppearbeid? Mentimeter?		Mai/ Orkanger	Petter	
Brukergrupper	Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne – fellesmøte for alle rådene	Tilpasset Go´fotundersøkelse? Mentimeter?	Forhåndsomtale på digitale plattformer Presentasjon av resultater (video kan benyttes)	Juni?	Kristin	
	Eldreråd: Felles dialogmøte for eldrerådene?	Tilpasset Go´fotundersøkelse? Mentimeter?	Forhåndsomtale på digitale plattformer Presentasjon av resultater (video kan benyttes)	Juni	Kristin	
	Egen samling i samarbeid med ungdom	I samarbeid med et utvalg ungdommer fra kommunene (14-19 år). Ungdomslederne har regi. Bli kjent/ sosialt og faglig del med gruppearbeid/ verksted	Forhåndsomtale på digitale plattformer Presentasjon av resultater (video kan benyttes) Ungdomsråd kan utfordres til	Uke 34 Knyken?	Ungdomslederne Heidi og Marit, repr. fra Oppvekst Faglig del: Petter og Johanne	

Interne interessenter	Type medvirkning	Metode for medvirkning	Kommunikasjon	Tid/sted	Ansvarlige	Frist
			å lage egen rapport fra samling. Velger virkemidler selv			

KOMMUNIKASJONSPLAN FOR EKSTERN MEDVIRKNING

Eksterne interessenter	Type medvirkning	Metode for medvirkning	Kommunikasjon	Tid/sted	Ansvarlige	Frist
Innbyggere	Digital spørreundersøkelse	Sendes ut via SMS	Bred omtale i lokalavis og egne plattformer i forkant og etterkant	Mai -->	Ingvill Kvernmo, Petter, Ingvill Kanestrøm, Johanne, Ronny	
	Opplegg med folkemøter i de fire kommunene under høringsrunden	Resultater fra innbyggerundersøkelse? Mentimeter. Politisk ledelse er vertsskap		Okt/ nov 2019 i Orkdal, Meldal, Snillfjord og Agdenes	Prosjektledelsen/ ledergruppen og politisk ledelse	
Næringslivet	Samarbeid med Orkladal Næringsforening Dialogmøte	Workshop/verksted med SWOT-analyse? Tilpasset Go´fotundersøkelse? Mentimeter?	<u>Før:</u> Forhåndsomtale på digitale plattformer Pressemelding lokalavis <u>Etter:</u> Presentasjon av arr. på digitale plattformer. Video-enquete med repr. for næringslivet		Ingvill, Ove Snurruås	
	Samarbeid med Bondelagene: Dialogmøte	Workshop/verksted med SWOT-analyse? Tilpasset	<u>Før:</u> Forhåndsomtale på digitale		Landbrukssjef Bondelagene	

Eksterne interessenter	Type medvirkning	Metode for medvirkning	Kommunikasjon	Tid/sted	Ansvarlige	Frist
		Go´fotundersøkelse? Mentimeter?	plattformer Pressemelding lokalavis <u>Etter:</u> Presentasjon av arr. på digitale plattformer. Video-enquete med repr. for bondelagene			
	Samarbeid med reindriftsnæringa/ Trollheimen Sitje	Dialogmøte?			Landbrukssjefen	
	Mat, opplevelser og reiselivsnæringa: Oppfølging av dialogmøte 4.2.2019 Nytt dialogmøte?	Workshop/verksted med SWOT-analyse? Tilpasset Go´fotundersøkelse? Mentimeter?	<u>Før:</u> Forhåndsomtale på digitale plattformer Pressemelding lokalavis <u>Etter:</u> Presentasjon av arr. på digitale plattformer. Video-enquete med repr. for næringa	Dialogmøte 4.2.2019 Oppfølging?	Ingvill	

Eksterne interessenter	Type medvirkning	Metode for medvirkning	Kommunikasjon	Tid/sted	Ansvarlige	Frist
Lag og foreninger	Orkland Idrettsråd Egne møter mellom interimstyret/ senere valgt styre og adm. ledelse samfunn		<u>Før:</u> Forhåndsomtale på digitale plattformer Pressemelding lokalavis <u>Etter:</u> Presentasjon av arr. på digitale plattformer. Video-enquete med representanter (gjennomføres ved nye slike møter)			
	Øvrige lag organisasjoner: Åpen for innspill / etterspørsel		Presentasjon av arr. på digitale plattformer. Video-enquete med representanter (gjennomføres ved nye slike møter)			
	Fritidskulturlivet: Dialogmøte mars 2019	Tilpasset Go´fotundersøkelse Mentimeter	Medieomtale	Løkken kulturhus 4.3.2019	Petter	

Eksterne interessenter	Type medvirkning	Metode for medvirkning	Kommunikasjon	Tid/sted	Ansvarlige	Frist
Media	Avisa Sør-Trøndelag Egen oppfølging, delaktig i prosessen?	Oppfølging 4.junimøte med folkevalgte. Oppsummer med videosnutter i etterkant.	Eget møte med redaktør i avisa Sør-Trøndelag om samfunnsdelens innhold og aktiviteter		Ingvill Steinar Petter	
	Generelt - media Pressemeldinger med resultater fra digital innbyggerundersøkelse Oppfølging?					
Stat og fylke ref. interessentoversikt	Presentasjon av planprogram i regionalt planforum Høringsinstanser	Regionalt planforum Høringssvar Høringssvar		20.3.2019 Okt/nov Okt/ nov 2019		
Nabokommuner	Høringsinstanser	Høringssvar		Okt/nov 2019		

KRITISKE SUKSESSFaktorER

Etter refleksjon i prosjektgruppen over mulige hindre for prosessen, har disse kritiske suksessfaktorene utkrystallisert seg:

- Forankring politisk og administrativt (og vedvarende forankring), ledergruppa er aktivt med
- Avklare ambisjonsnivå for samskaping (kommune 3.0) med politisk og administrativt eierskap
- Tydelig og god kommunikasjon, internt og eksternt
- Befolkningen involverer seg, "Sammen bygger vi Orkland"
- Avklare hva vi gjør med innspill. Tydelig oppfølging
- Forståelse for at prosessen er dynamisk
- Felles forståelse av formål

SAMMEN BYGGER VI
#ORKLAND

Saksframlegg

Saksbehandler
Marit Ingvaldsen Risvaag

Dato
12.04.2019

Arkivreferanse
2019/3675-1

Saksgang		
Saknummer	Utvalg	Møtedato
18/19	Arbeidsutvalg Orkland	25.04.2019
18/19	Fellesnemnd Orkland	09.05.2019
25/19	Arbeidsutvalg Orkland	23.05.2019

Reglement for kommunestyret - Orkland kommune

Vedlegg

1 Utkast til reglement for kommunestyret - Orkland kommune

Behandling i Fellesnemnd Orkland - 09.05.2019

Torstein Larsen fremmet følgende forslag:

Saken utsettes og sendes tilbake til Arbeidsutvalget for ny gjennomgang og innarbeiding av forslagene som ble nevnt i møtet.

Avstemming

Torstein Larsens utsettelsesforslag – 23 stemmer og vedtatt.

Arbeidsutvalgets tilråding – 3 stemmer.

Vedtak i Fellesnemnd Orkland - 09.05.2019

Saken utsettes og sendes tilbake til Arbeidsutvalget for ny gjennomgang og innarbeiding av forslagene som ble nevnt i møtet.

Behandling i Arbeidsutvalg Orkland - 25.04.2019

Avstemming

Prosjektleders innstilling – enstemmig vedtatt.

Tilråding i Arbeidsutvalg Orkland - 25.04.2019

Fellesnemnda anbefaler vedlagte reglement for kommunestyret fremlagt for vedtak i nytt kommunestyre i Orkland.

Prosjektleders innstilling

Fellesnemnda anbefaler vedlagte reglement for kommunestyret fremlagt for vedtak i nytt kommunestyre i Orkland.

Bakgrunn for saken

Prosjektleder har tidligere lagt frem utkast til delegeringsreglement til drøftelse i Arbeidsutvalg og Fellesnemnda for Orkland. I tilknytning til denne drøftelsessaken ble det stilt en rekke spørsmål om de forskjellige politiske grupperingers mulighet til å fremme innspill, spørsmål og saker. For en del av de spørsmål som ble reist, er det naturlig at svarene finnes i reglement for kommunestyret. På denne bakgrunn har prosjektleder valgt å utforme et utkast til reglement for kommunestyret i Orkland, som fremlegges Arbeidsutvalg og Fellesnemnda. Utkast til reglement er bygget på dagens reglement for kommunestyret i Orklandskommunene.

Alle dagens kommuner har utarbeidet egne Reglement for kommunestyre. Alle reglementene i dagens kommuner er bygget opp etter samme prinsipp og er av den grunn veldig like i både oppbygning og innhold.

Reglementet angir regler for behandling, dokumentasjon og åpenhet rundt kommunestyrets behandling av saker. I reglement for Orkland kommune er det presisert at reglementet foruten å gjelde for kommunestyret, også skal gjelde for formannskapet og utvalgene.

Kommunestyret skal etter kommuneloven § 40 fastsette reglement for folkevalgtes innsynsrett. Slikt reglement er utarbeidet og tatt inn sammen med reglement for kommunestyret. Etter prosjektleders vurdering henger kommunestyrets behandling tett sammen med de folkevalgtes rett til innsyn slik at det er naturlig å utarbeide et felles reglement. Etter ny kommunelov, som trår i kraft høsten 2019, er det ikke leger krav om at kommunestyret skal fastsette et slikt reglement. I ny kommunelov har en tatt disse bestemmelsene inn i loven (§ 11-13). I vedlagte utkast til reglement har en valgt å beholde disse bestemmelsene i reglementet, dette for at reglementet skal gi en mer samlet og lett tilgjengelig orientering til folkevalgte.

Vurdering

Bakgrunn for utkast til reglement for kommunestyret er de reglement som i dag er å finne i Orkdal, Agdenes, Meldal og Snillfjord. Ved gjennomgang av dagens reglementer for kommunene er det tydelig at alle reglementene er bygget over samme mal. Den oppbyggingen som ligger i dagens reglement er derfor videreført i utkast til reglement for kommunestyret i Orkland. Innholdsmessig er også hovedbestemmelsene svært like i dagens kommuner, selv om formuleringer og beskrivelser adskiller seg noe. Prosjektleder er av den oppfatning at dagens reglement for kommunestyrene fungerer tilfredsstillende og at det i liten grad er spørsmål eller behov for avklaringer rundt disse. Hovedprinsippene for dagens reglement videreføres derfor med de endringer som følger av ny kommunelov samt behovet for samordning til et reglement.

Det er i dag kun Orkdal kommune som har reglement om folkevalgtes innsynsrett inntatt i reglement for kommunestyret. Prosjektleder vurderer at dette gir en god samlet oversikt og enkel tilgang til informasjon for de folkevalgte, og har valgt å la bestemmelsene om innsynsrett ligge som punkt 7 i utkast til nytt reglement.

Innholdsmessig er hovedprinsippene i reglementet basert på kommunelovens bestemmelser. I ny kommunelov reguleres saksbehandling i folkevalgte organ av lovens kapittel 11. Det er ikke de store omveltningene som er gjort i ny lov, men reglementet er justert i forhold til denne.

I punktet møtestyring – åpne eller lukkede dører- er det gitt beskrivelser for å presisere formålet med og hensynene bak unntaksreglene om å behandle saker for lukkede dører. Lukkede dører er i noen tilfelle pålagt og kan i andre tilfeller tillates etter en konkret vurdering. Hovedhensynet er uansett å verne enkeltpersoner eller private interesser. Rett og plikt til å lukke møtet omfatter bare den saken eller den delen av saken som nødvendiggjør at slike opplysninger trekkes inn i debatten. I lukkede møter omfatter taushetsplikten kun de opplysninger som er av en slik karakter at de anses å være taushetsbelagte, øvrige opplysninger anses ikke som omfattet selv om møtet går for lukkede dører.

Under punktet Møteleders redegjørelse for saken – talernes rekkefølge – gruppemøte, er det tatt inn et avsnitt som beskriver kommunestyrets rett til å stanse forhandlingene for å avholde gruppemøte. Adgangen til å avholde gruppemøter er lagt inn for å gi rom for enkle politiske avklaringer som gruppene opplever behov for i forhold til

å kunne fatte avgjørelse i sak, dette for å gi fleksibilitet i forhold til avklaringsbehov og for å unngå unødig utsettelse av saker som er tatt opp til behandling.

I reglement for kommunestyret er det ikke fastsatt noen begrensninger i forhold til innlegg eller taletid for representantene under behandling av saker. Det er ønskelig med grundig debatt og alle skal gis rom til å presentere sine innlegg til debatten, en generell regulering av taletiden er derfor ikke ønskelig. Det foreslås i reglementet at ordføreren ved behov kan regulere taletiden, dette for å sikre at tiden strekker til for en god behandling av alle saker som står på agendaen.

Representantene har anledning til å stille spørsmål. I reglementet er interpellasjoner og grunngitte spørsmål regulert i forhold til hvordan og når slike spørsmål kan reises. Det er videre regulert i kommuneloven at det kan stilles spørsmål til ordføreren under møtet, også om saker som ikke står på sakslisten. For å sikre en ryddig møtестruktur og likebehandling av alle representanter, presiseres i reglementet at spørsmål i møtet skal være konkrete og kunne besvares uten utredning eller undersøkelse. Slik tydeliggjøres også innhol og behandling av grunngitte spørsmål og interpellasjoner samt at en sikrer at regler for å fremme saker etterleves.

Ny kommunelov åpner for å kunne avholde kommunestyrets møter som fjernmøter, dette er tatt inn i reglementet som punkt 4.8.

Til sist er Kommunalt råd for personer med nedsatt funksjonsevne og Eldrerådet gitt tilsvarende anledning til å fremme innlegg til kommunestyret på sine saksområder som Ungdomsrådet har.

Ut over dette er det ikke tatt inn endringer i reglementet som skal påvirke innholdet eller forståelsen av det som ligger i de reglement som gjelder i dagens kommuner og som i stor grad er satt opp etter føringer eller krav i kommuneloven.

Tilrådingens økonomiske konsekvenser

Ingen

Konsekvenser for vedtatte målsettinger

Ingen

Tillegg til saksfremlegg om Reglement for kommunestyret og folkevalgtes innsynsrett

Etter behandling i Fellesnemda ble det fremsatt noen forslag/kommentarer til utkast til nytt reglement for kommunestyret og folkevalgtes innsynsrett.

Rådmannen har foretatt enkelte endringer i reglementet som følge av dette.

Reglementet er gjennomgått og oppdatert med sikte på en konsekvent bruk av benevnelser for ordfører og møteleder.

Endring i reglementets punkt 4.3 Møteformen og rekkefølgen i saksbehandlingen

Her er det lagt inn et nytt 2. og 3 avsnitt. Det er her forsøkt tatt hensyn til ønsket om å presisere at medlemmer som skal være med på votering også skal overvære gjennomgang og drøftelse av saken før denne tas opp til votering. Medlemmer i politiske organ har en plikt til å delta i møter og en plikt til å stemme, dette fremgår av kommunelovens § 8-1:

«Medlemmer av et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ plikter å delta i organets møter hvis de ikke har gyldig forfall.

Medlemmer som er til stede i et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ når en sak tas opp til avstemning, plikter å stemme. Ved valg og vedtak om ansettelse er det adgang til å stemme blankt»

Det foreligger både plikt til å delta i møtet og til å stemme. Det har vært drøftet i juridisk teori om det er lov å nekte noen å avgi stemme dersom de ikke har overvært debatten i forkant, dette har blitt avvis som følge av plikten til å stemme i saker. Dette har vært tatt og i forbindelse med uforskyldte forsinkelser til møtet e.l. hvor vara ikke har kunnet møte. Plikten til å delta i møtet gjelder fra møtet er satt til møtet er formelt avsluttet. Om noen må forlate møtet skal dette meldes til ordfører slik at protokollen kan oppdateres i forhold til deltakernes tilstedeværelse.

Punkt 5.2.1 Forespørsler

Rådmannen har etter en helhetlig vurdering ikke endret ordlyden i punktet om forespørsler. Det fremgår av kommuneloven at det er mulig for medlemmer å stille spørsmål til leder også om saker som ikke står på saklisten. Denne bestemmelsen er plassert i paragrafen som omhandler Møtet jf. Kommuneloven § 11-2. :

Folkevalgte organer skal behandle saker og treffe vedtak i møter.

Møter i folkevalgte organer skal holdes hvis ett av følgende vilkår er oppfylt:

- a) Organet selv, kommunestyret eller fylkestinget vedtar det.
- b) Organets leder mener det er nødvendig.
- c) Minst 1/3 av medlemmene krever det.

Møter i folkevalgte organer ledes av organets leder eller nestleder. Hvis begge har forfall, velges en særskilt møteleder ved flertallsvalg.

Alle medlemmer kan stille spørsmål til lederen, også om saker som ikke står på saklisten

Av forarbeidene til innføring av denne bestemmelsen fremgikk følgende:

«Det er adgang til å føre nye saker opp på dagsordenen med alminnelig flertall i alle organer unntatt kommunestyret.

I overensstemmelse med dagens lover foreslås en bestemmelse hvor det enkelte medlem gis en uttrykkelig rett til å rette forespørsler til lederen, også i saker som ikke står på dagsordenen. I dag kreves det at forespørsel «må ... være meldt før møtet». Dette er en nokså betydningsløs begrensning. Det er vel praksis i alle fall i nemnder at man står ganske fritt mht. å få ført saker opp under «eventuelt». En vesentlig del av disse har preg av forespørsler til leder eller administrasjon. I og med at det ikke er knyttet noe krav om uttømmende svar eller krav på realitetsbehandling til en slik forespørsel, er det liten grunn til å holde fast ved det løse formelle krav om at spørsmålet må være meldt før møtet.

En slik rett til å komme med forespørsler i møtet også uten å ha varslet disse på forhånd, må imidlertid forutsette at lederen etter omstendighetene må kunne meddele at han eller hun ikke kan svare på stående fot, men vil redegjøre for forholdet i neste møte. Er forespørsel fremsatt ganske kort tid før møtet, vil det også etter omstendighetene være adgang til å nøye seg med å gi en foreløpig redegjørelse i det første møtet, og så supplere dette med et mer fylldig svar i neste møte.

Kommunestyret eller fylkestinget kan om det ønsker, gi mer utbyggede og formaliserte regler om slike forespørsler og besvarelsen av disse, eventuelt etter mønster av systemet i Stortinget.»

Det er i kapitlet om saksbehandling flere bestemmelser som regulerer politisk behandling av saker, bestemmelsene er referert under.

Dette gjelder bestemmelser om innkalling og saksliste, møtebok og møteoffentlighet. Det er regler som skal sikre en konsekvent og åpen saksbehandling som er sporbar. Det er av denne grunn lagt inn i reglementet at forespørsler i møtet nettopp skal være korte og ikke varslet på forhånd. Dersom det er spørsmål av noe mer utvidet karakter om konkrete forhold, som ønskes avklart, vil disse kunne sendes inn skriftlig på forhånd som grunngitte spørsmål. Gjelder forespørselen avklaringer av mer prinsipiell karakter, skal disse sendes inn i forkant som interpellasjoner.

Rådmannen ser det som viktig å ha et klart skille mellom hva som er spørsmål og hva som er en ny sak, for å holde på vilkårene om behandling av vedtak i møter. Det er og viktig å holde på dette skille dersom en skal sikre at alle spørsmål som kan føre til en utredning eller vedtak, skal være tilgjengelige for offentligheten i størst mulig grad og fremgå av protokoll. Det er et poeng i forhold til møteoffentlighet at media og andre i forkant av møtet har mulighet til å vite om det er aktuelle vurderinger og behandlinger som tas opp.

Rådmannen vurderer det derfor som hensiktsmessig i forhold til saksbehandlingsreglene i kommuneloven å opprettholde utkast til bestemmelse om forespørsler i reglementets punkt 5.2.1.

Kommunelovens saksbehandlingsregler:

§ 11-3. Innkalling og saksliste

Lederen av et folkevalgt organ setter opp saksliste for hvert enkelt møte. Innkalling til møtet skal sendes til organets medlemmer med rimelig varsel. Innkallingen skal inneholde en liste over de sakene som skal behandles, og dokumentene i sakene. En sak skal settes på sakslisten hvis minst 1/3 av organets medlemmer krever det.

Møtet skal kunngjøres på en hensiktsmessig måte, også hvis det antas at møtet vil bli helt eller delvis lukket etter [§ 11-5](#).

Sakslisten til møtet og andre møtedokumenter som ikke er unntatt fra offentlighet, skal være tilgjengelige for allmennheten.

Et folkevalgt organ kan med alminnelig flertall vedta å utsette realitetsbehandlingen av en sak som er oppført på den utsendte sakslisten.

Et folkevalgt organ kan fatte vedtak i en sak som ikke er oppført på sakslisten, hvis ikke møtelederen eller 1/3 av de møtende medlemmene motsetter seg det. På tilsvarende måte kan organet fatte vedtak i en sak der saksdokumentene ikke er sendt ut sammen med innkallingen, hvis ikke møtelederen eller 1/3 av de møtende medlemmene motsetter seg det.

§ 11-4. Møtebok

Det skal føres møtebok for møter i alle folkevalgte organer. Med unntak av delene som er unntatt fra offentlighet, skal møteboken være tilgjengelig for allmennheten. Møteboken skal inneholde opplysninger om

- a) tid og sted for møtet
- b) hvem som møtte, og hvem som var fraværende
- c) hvilke saker som ble behandlet
- d) hvilke vedtak som ble truffet
- e) avstemningsresultat.

§ 11-5. Møteoffentlighet¹

Alle har rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer dersom ikke noe annet følger av denne paragrafen.

Et folkevalgt organ skal vedta å lukke² et møte³ når det skal behandle en sak som angår en arbeidstakers tjenstlige forhold. Organet skal også vedta å lukke et møte når det behandler en sak som inneholder opplysninger som er omfattet av lovbestemt taushetsplikt.⁴

Et folkevalgt organ kan vedta å lukke et møte hvis ett av følgende vilkår er oppfylt:

- a) Hensynet til personvern krever at møtet lukkes.

Hensynet til tungtveiende offentlige interesser tilsier at møtet lukkes, og det vil komme fram

- b) opplysninger i møtet som kunne ha vært unntatt fra innsyn etter offentleglova⁵ hvis de hadde stått i et dokument.

Kommunerådet eller fylkesrådet⁶ bestemmer selv om et møte i rådet skal være åpent. Hvis rådet skal behandle saker som er omtalt i andre ledd, skal møtet være lukket.

Et folkevalgt organ eller møtelederen kan vedta at en debatt om lukking av et møte skal holdes i lukket møte. En avstemning om eventuell lukking av et møte skal holdes i åpent møte

Orkland kommune

Reglement for kommunestyret og folkevalgtes innsynsrett

**Gjeldende også for
formannskapet og utvalgene**

Vedtatt av kommunestyret den xx.xx.xxxx

1. Reglementets anvendelsesområde

Formålet med dette reglementet er å lette gjennomføring av møter og tydeliggjøre de ulike rollene i forbindelse med møteavvikling.

I tillegg til kommunestyret omfattes også formannskapet og utvalgene av bestemmelsene i dette reglementet. Ved annet organ/utvalg enn kommunestyret erstattes begrepene ordfører og kommunestyret med korrekt benevnelse for møteleder og organ-/utvalgsnavn.

Reglementet gir også retningslinjer for innsynsrett som er gjeldende for alle folkevalgte i Orkland kommune.

2. Møteforberedelse

2.1 Innkalling til møte - dokumentutlegg (Kl. § 11-3)

Kommunestyret holder møter når kommunestyret vedtar dette, normalt etter en fastsatt møteplan, og ellers når ordføreren finner det påkrevd, eller minst 1/3 av medlemmene krever det.

Ordføreren setter opp sakliste og kaller inn til møte ved skriftlig innkalling. Innkallingen skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles og bør også inneholde saksdokumenter m/vedlegg.

Posten Eventuelt kan føres opp på møteinnkallingen, men er ikke å betrakte som en ordinær sak på saklisten (jfr. kap. 5).

Innkallingen skal være medlemmene i hende senest 5 dager før møtet skal holdes. Ordfører v/sekretariatet sørger for offentlig kunngjøring og at de dokumenter som ikke er unntatt offentlighet, er tilgjengelig for allmennheten.

2.2 Møteplikt – forfall – varamedlemmer (Kl. § 8-1)

Den som er valgt som medlem i kommunestyret, plikter å delta i kommunestyrets møte, med mindre det foreligger gyldig forfall. Dersom den som er innkalt ikke kan møte p.g.a. gyldig forfall skal han/hun uten opphold melde fra om dette til ordføreren, og opplyse om forfallsgrunn, slik at varamedlem kan innkalles. Medlemmene skal melde fra om forhold fram i tid (f.eks. ferie) som vil kunne innebære forfall.

Som gyldig forfall regnes i utgangspunktet omstendigheter som fører til at vedkommende ikke uten fare for helbred eller velferd eller uten å forsømme viktige og uoppsettelige forretninger kunne ha møtt. Ordføreren er ansvarlig for den skjønsmessige vurderingen av bestemmelsen.

Ordføreren har det overordnede ansvaret for innkallingen, og dersom han/hun er kjent med at et medlem ikke kan være med på en saksbehandling grunnet inhabilitet, skal han/hun sørge for at varamedlem blir kalt inn.

Må noen på grunn av gyldig forfall forlate møtet under forhandlingene, skal vedkommende straks melde fra til ordføreren.

Varamedlem som er innkalt trer inn og tar plassen til den som fratrer (ved inhabilitet eller forfall). Når et varamedlem gyldig har tatt sete i forsamlingen, skal varamedlemmet delta i forhandlinger og avstemning i sak som er tatt opp til behandling, selv om medlemmet vedkommende erstatter har

Vedtatt av kommunestyret den xx.xx.xxxx

kommet tilbake før saken er ferdigbehandlet. Det samme gjelder dersom et varamedlem med høyere plass i nummerrekken innfinder seg under saken.

3. Andre møtedeltakere

Rådmannen, eller den han bemyndiger, har møte- og talerett (Kl. § 13-1). Henvendelser til administrasjonen i et møte skal alltid skje til rådmannen. Rådmannen kan overlate til andre representanter fra administrasjonen å redegjøre for en sak.

4. Behandlingsordning for møter

4.1 Møteledelse – åpne eller lukkede møter (Kl. §§ 11-5 og 11-6)

Møtet skal holdes for åpne dører. Ordføreren eller varaordføreren leder møtet. Dersom begge har forfall, skal kommunestyret velge møteleder (setteordfører) ved flertallsvalg.

Ordføreren skal etter anmodning gi tillatelse til at forhandlingene blir tatt opp på lydbånd, video eller lignende eller blir kringkastet over radio eller fjernsyn, såfremt dette ikke virker forstyrrende på gjennomføringen av møtet. En slik tillatelse kan bare gis under åpne dører.

Enhver har rett til å overvære møter i folkevalgte organ og har rett til innsyn i sakens dokumenter. Hovedformålet når reglene pålegger eller tillater lukkede dører er hensynet til enkeltpersoner og private interesser.

Kommunestyret kan vedta å behandle en sak for stengte.

- Dørene skal være lukket i saker med lovbestemt taushetsplikt, jf. forvaltningsloven § 13 og kan lukkes når hensynet til personvern krever dette. Terskelen for å lukke dørene av hensyn til personvern er høy, det må foretas en interesseavveining i forhold til allmenhetens behov for tilstedeværelse.
- Dørene kan lukkes av hensyn til tungtveiende offentlige interesser, dette kan f.eks. være knyttet til forretningsmessige forhold eller behov for å skjerme opplysninger om for eksempel offentlig kontroll- eller inspeksjonsrutiner.

Rett og plikt til å lukke møtet omfatter bare den delen av saken som nødvendiggjør at slike opplysninger trekkes inn i debatten. I lukkede møter omfatter taushetsplikt kun de opplysningene som er av en slik karakter at de anses å være taushetsbelagte, øvrige opplysninger anses ikke som omfattet selv om møtet går for lukkede dører.

Før vedtak blir gjort, skal spørsmålet drøftes, dersom ordføreren krever det eller kommunestyret vedtar det. Debatt om dette foregår for lukkede dører hvis ordføreren krever det eller kommunestyret vedtar det.

Dersom det er gjort vedtak om at dørene skal stenges, har de som sitter i kommunestyret og de kommunale tjenestemenn som er tilstede, taushetsplikt om drøftingene dersom ikke annet er vedtatt. Dersom vedtakene skal være unntatt offentlighet, må det gjøres særskilt vedtak om dette. Taushetsplikten står ved lag til noe annet er fastsatt, eller til at grunnene for vedtak om stengte dører faller bort.

4.2 Møtestart

På det tidspunkt som er fastsatt, foretar Ordføreren opprop over de medlemmer og varamedlemmer som er tilstede. Ordføreren opplyser hvem som har meldt forfall og møtende varamedlemmer. Ordfører erklærer deretter møtet for satt (det lovlige minstetallet må være til stede, jfr. Kl. § 11-9).

Vedtatt av kommunestyret den xx.xx.xxxx

Medlemmer og varamedlemmer som kommer etter at møtet er satt, eller som foretar skifte med andre medlemmer/varamedlemmer, må før slikt skifte blir foretatt, melde fra til ordføreren slik at skiftet blir protokollført.

4.3 Møteformen og rekkefølgen i saksbehandlingen

Dersom ordføreren eller noen fra kommunestyret reiser tvil om forfall til medlemmer som ikke er tilstede (meldte eller ikke meldte), skal forfallet drøftes og avklares.

Medlemmer av et kommunalt folkevalgt organ plikter å delta i organets møter hvis de ikke har gyldig forfall. Medlemmer som er til stede i et kommunalt folkevalgt organ når en sak tas opp til avstemning, plikter å stemme. Ved valg og vedtak om ansettelse er det adgang til å stemme blankt.

Det er viktig for forsvarlig saksbehandling og korrekt avstemning at alle møtedeltakere respekterer plikten til å delta i møtet.

Spørsmål knyttet til innkalling og saksliste skal avklares. Deretter skal kommunestyret behandle de saker som er nevnt i innkallingen, og til vanlig i den rekkefølgen de er satt opp. Grunngitte spørsmål og interpellasjoner skal komme før behandling av de ordinære saker. Kommunestyret kan i særlige tilfeller gjøre vedtak om en annen rekkefølge.

Kommunestyret kan med alminnelig flertall vedta å utsette realitetsbehandlingen av en sak på den utsendte sakslisten. Den kan også treffe vedtak i sak som ikke er oppført på sakslisten, hvis ikke ordføreren eller 1/3 av de møtende medlemmer motsetter seg dette (Kl. § 11-3).

4.4 Inhabilitet (Kl. § 11-10, Forvaltningslovens § 6)

Den som er inhabil i en sak, skal ikke være med på å drøfte eller avgjøre en sak. Når et kommunestyremedlem vet at han er inhabil eller at det kan reises tvil om hans inhabilitet, bør han så snart han har tatt imot innkallingen til møtet, melde fra til ordfører eller sekretariatet, slik at varamedlem kan kalles inn.

4.5 Ordførerens redegjørelse for saken – talernes rekkefølge - gruppemøte

Ordføreren skal lese opp sakstittel som er brukt i innkallingen. Er det gitt innstilling i saken, leser ordføreren opp forslaget til vedtak. Dersom det er meningsforskjeller i innstillingen (ved evt. behandling i underordnet organ) skal ordføreren orientere om dette. Dersom det er kommet skriftlige saksopplysninger/dokument etter at innstillingen ble lagt fram, skal ordføreren opplyse om dette. Ordføreren redegjør for saken så lagt det etter egen vurdering er nødvendig.

Ordfører spør om noen vil ha ordet. Talerne får deretter ordet i den rekkefølge de har bedt om det. Det gis anledning til replikk, som gis straks etter en talers innlegg, og før neste taler på talelista.

Dersom partienes gruppeleder ber om det, kan ordføreren, etter kommunestyrets godkjenning, stanse forhandlingene slik at de enkelte kan drøfte saken nærmere i sine respektive grupper. Ordføreren hever da møtet i en periode for så å sette møtet på nytt når gruppemøtene er avsluttet. Gruppeleder redegjør umiddelbart for gruppens syn.

4.6 Om innlegg i debatten

Møtedeltaker som ønsker å delta i debatten skal be om ordet ved å vise tegn, og skal holde sitt innlegg/gi replikk når ordføreren gir vedkommende ordet.

Talernes skal rette ordet til ordføreren, ikke til forsamlingen. De skal holde seg til saken eller til den del av saken som debatten gjelder. Ordføreren skal passe på at dette blir gjort.

Vedtatt av kommunestyret den xx.xx.xxxx

Taleren skal holde seg saklig, og ikke si noe eller bruke uttrykk som kan krenke forsamlingen eller enkeltmedlemmer i forsamlingen.

4.7 Møtestyring

Dersom en taler i sitt innlegg kommer utenfor saken som er til behandling, kan ordføreren avbryte og be taleren holde seg til saken. I vurderingen av dette bør ordfører vise romslighet. Ordføreren kan gi korrekte saksopplysninger m.v. som er aktuelle å gi under debatten, og må med få ord rette opp opplagte misforståelser som måtte forekomme. Ordføreren skal ikke kommentere innlegg som er holdt. Ordføreren kan ved behov regulere taletiden.

Ønsker ordføreren å delta i debatten, må ordføreren tegne seg på talerlisten, og varaordføreren må da fungere som ordfører når ordføreren går over i rollen som representant og holder innlegg.

Ordføreren som møteleder skal påtale krenkende uttalelser som måtte forekomme under debatten ved enten å avbryte taleren med muntlig påtale (mild irettesettelse) eller bruke klubba og påtale (streng irettesettelse). Likeledes skal ordføreren sørge for ro i salen og på tilhørerplass.

For øvrig må ordføreren holde orden på de forslag som fremmes i saken og forberede seg til votering.

4.8 Fjernmøter

Kommunestyret kan selv beslutte at folkevalgte organ skal ha adgang til å holde møter som fjernmøter (kl. § 11-7). Fjernmøte innebærer at deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske løsninger like vell kan se, høre og kommunisere med hverandre. Alle øvrige krav som gjelder for møter, gjelder også for fjernmøter.

Lukkede møter kan like vell ikke holdes som fjernmøter.

4.9 Orden i salen og bygningen

Ordføreren skal sørge for at det er ro og orden i møtesalen, og i bygningen ellers. Han/hun skal sørge for at talerne ikke avbrytes eller uroet fra noen kant. Blir saksforberedelsen, og møtet ellers, heftet på grunn av uro og oppstyr i salen eller bygningen ellers, kan uromakerne vises ut. Det samme gjelder dersom de ellers har en framtrede som er i strid med god orden. Tegninger, tabeller og lignende må ikke settes opp i salen når det er møte, uten at ordføreren eller kommunestyret gir tillatelse til det.

Det skal ikke legges ut materiell til representantene uten etter godkjenning fra ordføreren.

4.10 Forslag

Forslag fremmes av vedkommende representant fra talerstolen og leveres skriftlig (og underskrevet) til ordføreren. Enkeltvedtak skal begrunnes.

Alle forslag som ikke blir trukket tilbake under ordsiftet, er til behandling under voteringsdelen. En representant som har framsatt et forslag, kan trekke det tilbake før votering. Blir et forslag trukket tilbake, kan det samme forslag fremmes ny nytt av en annen representant som måtte ønske det. Det er adgang til både å fremsette og trekke forslag etter at strek er satt.

4.11 Saken tas opp til avstemming

Når ordføreren anser en sak for ferdig drøftet, sier han/hun fra om at saken tas opp til avstemming. Ordsiftet anses da som ferdig og ingen kan fremme nye forslag i saken.

Vedtatt av kommunestyret den xx.xx.xxxx

Dersom det er fremmet avvikende forslag fra innstillingen som forelå til møtet, foreslår ordføreren hvordan voteringen skal gjennomføres. Når en er kommet til enighet om voteringsrekkefølgen går en til votering. Debatt om voteringsmåten gir ikke rett til å reise nye forslag, eller gjenoppta debatten om sakens innhold.

Alle representanter som er til stede har plikt til å avgi stemme. I saker hvor skriftlig votering foretas, teller blank stemme som avgitt stemme.

Er saken delt opp eller det skal stemmes over flere forslag, setter ordfører frem forslag til voteringsrekkefølge. Etter eventuelt ordskifte fastsetter ordføreren voteringsrekkefølgen basert på prinsippet om at hvert medlems vilje skal komme til uttrykk ved voteringen.

Forslag om avvisning eller utsettelse av saken skal tas opp til votering før det stemmes over innstillingen eller forslag til vedtak.

4.12 Prøveavstemning

Før endelig avstemming i en sak, kan kommunestyret holde prøveavstemning. Denne avstemningen er ikke bindende. Er innstillingen, eller det forslaget som legges fram, delt opp i poster eller paragrafer, bør det til vanlig først stemmes foreløpig over hver post eller paragraf, og så – med eller uten prøveavstemning også her – stemmes over hele innstillingen eller hele forslaget.

4.13 Avstemningsmåte

Votering kan foregå på en av disse måtene:

- Åpen votering ved stilltiende bifall
- Åpen votering ved håndsopprekning eller ikke
- Åpen votering – den ene del av kollegiet reiser seg
- Åpen votering – hver enkelt representant ropes opp
- Skriftlig votering. Skriftlig votering benyttes kun ved valg og ved tilsetninger når en eller flere av representantene forlanger det.

Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er ordførers stemme avgjørende (Kl. § 11-9).

4.14 Protokolltilførsel

En protokolltilførsel er en kort begrunnelse for et standpunkt/kort redegjørelse for et avvikende syn i en sak. Dersom en representant ønsker protokolltilførsel etter at votering er foretatt i en sak, avgjør ordføreren om protokolltilførsel skal tillates. Dersom ordføreren ikke vil godta en protokolltilførsel, og det protesteres mot avvisningen, skal kommunestyret ved votering avgjøre om protokolltilførselen skal godtas inntatt i protokollen eller ikke.

4.15 Møtebok / protokollføring - møteslutt (Kl. § 11-4)

Det skal føres møtebok over kommunestyrets møter (Kl. § 11-4). Ansvaret for tilfredsstillende føring av møtebok tilligger ordføreren.

Møteboka skal inneholde opplysninger om:

- Tid og sted for møtet.
- Hvem som møtte og hvem som var fraværende, innkallingsdag og måte. Dersom noen er inhabil i en sak og fratrer, blir dette protokollert. Likeledes hvem som evt. tiltrer.

Vedtatt av kommunestyret den xx.xx.xxxx

- Hvilke saker som ble behandlet.
- Framsatte forslag som det er stemt over og avstemningsresultatet.

Ved møtets avslutning leses møteboka opp og godkjennes. Ordførerens samt to utvalgte representanter undertegner møteboka på organets vegne. Tilsvarende gjøres gjeldende for formannskap og utvalg.

5. Annet i møtet (utenom ordinær saksliste)

5.1 Eventuelposten

Posten Eventuelt i møteinnkallingen er ikke å betrakte som en ordinær sak på sakslisten. Under eventuelt kan følgende framsettes/tas opp:

- Forespørsler, grunngitte spørsmål og interpellasjoner (jfr. Kap. 5.2).
- Ordføreren og rådmannen kan gi korte orienteringer om aktuelle saker/forhold (utenom møtets dagsorden).

Orienteringer debatteres ikke.

Minimum orienteringens "overskrift" skal protokollføres.

5.2 Forespørsler, grunngitte spørsmål og interpellasjoner

Utenom de saker som står på sakslista i møteinnkallingen, kan kommunestyrets medlemmer under posten Eventuelt framsette forespørsler, grunngitte spørsmål og interpellasjoner.

Følgende behandlingsregler gjelder:

5.2.1 Forespørsel

Kommuneloven åpner for forespørsel (Kl. § 11-2) i politiske møter. Dette er uvarslede spørsmål til ordføreren i møtet om en sak som ikke står på sakslista. Ordfører besvarer spørsmål som kan avklares innenfor rammen av det pågående møtet eventuelt avklarer om kort svar kan gis i førstkommende kommunestyremøte. Forespørsler skal ikke danne grunnlag for undersøkelser, oppfølging eller utredninger. Debatt tillates ikke. Det fremmes ikke forslag i forbindelse med forespørsler. Forespørsler skal protokollføres.

En forespørsel vil ikke kunne danne utgangspunkt for et krav om et realitetsvedtak, hvis ikke fremgangsmåten ved oppføring av ny sak på sakslisten følges. Ordføreren eller en tredel av medlemmene vil med andre ord kunne motsette seg dette.

Ønsker et medlem å rette forespørsler som krever undersøkelser, oppfølging eller utredning, rettes disse skriftlig til det aktuelle politiske utvalget som grunngett spørsmål eller interpellasjon.

5.2.2 Grunngitte spørsmål

Grunngitte spørsmål er forespørsler som gjelder konkrete forhold og skal fremmes skriftlig av en representant overfor ordføreren senest 7 dager før kommunestyre holder møte.

Representantenes spørsmål og svaret utdeles i møtet. Representanten får ordet til framførelse av sitt spørsmål og svareren ordet til svar. Spøreren får anledning til et tilleggsspørsmål og svareren til et tilleggssvar. Det fremmes ikke forslag i forbindelse med grunngitte spørsmål. Spørsmål og svar protokollføres.

Vedtatt av kommunestyret den xx.xx.xxxx

5.2.3 Interpellasjoner

Interpellasjoner er forespørsel som gjelder prinsipielle spørsmål, og interpellanten eller svareren kan fremme forslag som tas opp til votering. Slike forslag blir gjerne vedtatt oversendt til en annen kommunal instans for utredning og videre behandling, eller til ordføreren for nærmere vurdering. Forslag i sammenheng med interpellasjoner kan ikke avgjøres i møtet hvis ordfører eller 1/3 av de møtende motsetter seg det.

En interpellasjon fremmes skriftlig av en representant overfor ordføreren minst 7 dager før kommunestyret holder møte. I tvilstilfeller avgjør ordføreren etter samråd med interpellanten om formen skal være grunnlagt spørsmål eller interpellasjon.

Interpellasjonen og ordførers svar deles ut til gruppelederne før møtestart. Interpellant og svarer får ordet to ganger hver, de øvrige talerne kan få ordet en gang hver. Behandlingstiden på interpellasjonen i møtet settes til totalt 30 min.

6. Innlegg til kommunestyrets saker samt spørsmål

Medlemmer av Ungdomsrådet gis anledning til å komme med innlegg til kommunestyrets sakliste i saker som er behandlet av Ungdomsrådet. Alle eventuelle innlegg skal komme før saksbehandlingen starter i kommunestyret. Innlegg meldes til ordføreren før møtestart.

Eldrerådet og medlemmer av Kommunalt råd for personer med nedsatt funksjonsevne gis tilsvarende anledning til å komme med innlegg til kommunestyrets sakliste i saker som er behandlet av det enkelte rådet.

7. Reglement for folkevalgtes innsynsrett

Ny kommunelov §§ 11 - 13

Kommunestyrets og andre folkevalgte organers rett til innsyn i saksdokumenter

Kommunestyret har, som overordnet organ for hele den kommunale forvaltning, rett til innsyn i alle kommunale saksdokumenter med de begrensninger som følger av reglene nedenfor.

Andre folkevalgte organ har rett til innsyn i saksdokumenter som omfatter de deler av kommunens virksomhet som ligger innenfor organets virkeområde, med de begrensninger som følger av reglene nedenfor. Dessuten kan disse organene kreve innsyn i dokumenter innenfor andre virksomhetsområder når dokumentene er nødvendige for vedkommende organs behandling av en konkret sak.

Tidspunkt og vedtak om innsyn

Retten til innsyn inntreffer når saken er fremlagt/utsendt til politisk behandling. Med saksfremstillingen skal følge en oversikt over alle dokumentene som er innsendt, innhentet eller utarbeidet i tilknytning til saken, med unntak av interne arbeidsdokumenter for administrasjonen.

Ethvert medlem og varamedlem av folkevalgt organ har rett til innsyn i dokumentene i saker som behandles i vedkommende organ.

Minst tre medlemmer i kommunestyret kan kreve innsyn i alle kommunale saksdokumenter når tidspunktet for innsyn er inntrådt. Ordføreren har en selvstendig rett til innsyn i alle saksdokumenter på tilsvarende grunnlag.

Vedtatt av kommunestyret den xx.xx.xxxx

Formannskapet, utvalg og andre folkevalgte organ kan vedta innsyn for sin bruk i andre organs saksdokumenter når minst 1/3 av medlemmene stemmer for det.

Særregler for innsyn i taushetsbelagte opplysninger m.m.

I utgangspunktet omfatter ikke folkevalgtes rett til innsyn taushetsbelagte opplysninger. Kommunestyret og andre folkevalgte organ kan imidlertid ved flertallsvedtak kreve innsyn i taushetsbelagte opplysninger når det er et klart behov for dette ved behandling av en konkret sak i vedkommende organ, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 2 og 4.

Fremgangsmåten ved krav om innsyn - forholdet til administrasjonen

Henvendelser om innsyn i saksdokumenter skal behandles straks. Slike henvendelser til administrasjonen skal skje tjenestevei. Dette innebærer henvendelse til Post og arkivtjenesten på rådhuset/sekretær.